

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๒/๒๔๔๖ (สามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓
วันพฤหัสบดีที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๔๖
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๒๐ นาฬิกา

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไต่ไปเชิญนายสุธรรม วชิรเกียรติ สมาชิกประเภท
ที่ ๒ ขึ้นเป็นประธานชั่วคราว ตามข้อ ๑ แห่งข้อบังคับการประชุม และการปรึกษา
ของสภาผู้แทนราษฎร

ประธานชั่วคราว : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๑๓๖ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว
ฉันขอเปิดประชุมต่อไป ในวาระต่อไปมีสมาชิกตั้งใหม่แทนคนเก่า คือ นายประเสริฐ
วาสิกะสิน ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี ขอให้ยื่นขึ้นปฏิญาณ

นายประเสริฐ วาสิกะสิน ยืนขึ้นกล่าวคำปฏิญาณตนต่อที่ประชุมดังนี้ "ฉันนาย
ประเสริฐ วาสิกะสิน ขอปฏิญาณต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติ
ตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

ประธานชั่วคราว : วันนี้มีเรื่องสำคัญที่รัฐบาลมีหนังสือมาขอให้ประชุมเป็น
ความลับ และรัฐบาลก็มีหนังสือลับอีกฉบับหนึ่งมาถึงสภาฯ จะอ่านในที่ประชุมฟังเกี่ยว
นี้

ลับ - ความมาก

ที่ ท. ๔๙๘๒/๒๔๔๖

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓๐ มิถุนายน ๒๔๔๖

เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเลือกตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
อีกครั้งหนึ่ง

จาก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ถึง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือที่ น. ๑๕๑๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๖ เดือนนี้ว่า ในคราวประชุมสภาผู้แทน
ราษฎร ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ (สามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓ วันเสาร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖
นายพลตรี พิน อมรวิสัยสรเดช สมาชิกประเภทที่ ๑ ผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง ซึ่ง
มีอายุสูงสุด เป็นประธานชั่วคราวตามข้อบังคับ และที่ประชุมแห่งสภาผู้แทนราษฎรได้
ดำเนินการเลือกตั้งประธานและรองประธานสภา ฯ ต่อไป ในที่สุดได้ลงมติเลือกสมา
ชิกแห่งสภาผู้แทนราษฎรผู้มีนามต่อไปนี้เป็นประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคือ

- ๑. นายทวี บุญยเกตุ เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๒. พันตรี คง อภัยวงศ์ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

และแจ้งมาเพื่อจัดการดังต่อไปนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒ นั้น
เมื่อท่านนายกรัฐมนตรีได้ทราบเรื่องนี้ จึงได้เชิญนายทวี บุญยเกตุ มาพบ นาย
ทวี บุญยเกตุ ได้เรียนชี้แจงต่อท่านนายกรัฐมนตรีว่า ในวันที่มีการเลือกตั้งนั้นตนเอง
ไม่ได้ไปประชุมด้วย เมื่อได้ทราบว่าได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภา ฯ แล้ว ก็มีความ
หนักใจมาก และขอเรียนด้วยความจริงใจว่าไม่สมัครที่จะรับตำแหน่งนี้ ใครขอให้ท่าน
นายกรัฐมนตรีหาวิถีทางที่จะช่วยให้พ้นจากตำแหน่งนี้ได้จะขอบพระคุณมาก ท่านนายก
รัฐมนตรีได้รับทราบ และเมื่อได้วินิจฉัยเหตุการณ์ของโลกตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศซึ่งเป็นพันธมิตรกับประเทศไทย ท่านรู้สึกว่าเป็นสถานการณ์เช่นนี้ผู้ที่จะเป็น
ประธานสภา ฯ ก็คือ รองประธานสภา ฯ ก็คือ อันเป็นตำแหน่งสำคัญและตำแหน่งสูง
ตำแหน่งหนึ่งในประเทศนั้น น่าจะได้รับการพิจารณาเลือกด้วยการวินิจฉัยอย่างรอบคอบ
อนึ่งในวันนั้นก็ปรากฏว่ามีสมาชิกไปประชุมเป็นจำนวนไม่ถึงครึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
ผู้ที่ออกเสียงเลือกนายทวี บุญยเกตุก็มีเพียง ๓๐ เสียง นับเป็นจำนวนน้อยมาก ควรที่
สภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาเรื่องนี้ใหม่เสียให้ถ่องแท้อีกครั้งหนึ่ง ท่านจึงได้ให้นำ
เรื่อง เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา บัดนี้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็น
สอดคล้องกับท่านนายกรัฐมนตรี จึงได้สั่งให้ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเรื่องการเลือก
สมาชิกสภา ฯ เป็นประธานและรองประธานนี้เสียใหม่ให้ถ่องแท้ และขอให้สมาชิกมา

ประชุมให้พร้อมเพรียงกันให้มาก หนึ่งในเวลาออกเสียงเลือกผู้ใดก็ขอได้โปรดคำนึง-
ถึงผลเสียอันจะบังเกิดแก่ประเทศชาติในการที่จะเลือกผู้นั้น ๆ โดยครั้นักด้วย
จึงขอลงคืนหนังสือที่ น. ๑๕๑๑/๒๔๔๖ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๔๖ มาเพื่อ
ทานจักได้นำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
พันเอก ช. ประทีปะเสน
(ไชยประทีปะเสน)
รักษาการแทน

เพราะฉะนั้นจึงขอให้มีการพิจารณาในเรื่องนี้ว่าควรจะพิจารณาในเรื่องตั้งประธาน-
และรองประธานเสียใหม่

นายทวี บุญยเกตุ (สมาชิกประเภทที่ ๒) : เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่อง-
สำคัญและเกี่ยวกับเกียรติยศของฉันทน์ และของพันตรีทอง อดิวงค์ ฉันทน์เห็นว่าไม่ควร
ประชุมลับ ควรประชุมเปิดเผย ใครเห็นด้วยโปรดรับรอง

ร.ท. ประจวบ มหาขันธุ์ นายซิค เวชประสิทธิ์ นายถวิล อุดล นายเที่ยง
สิริขันธุ์ รับรอง

นายจำลอง ทาวเรือง (มหาสารคาม) : ในหนังสือรัฐบาลได้ขอให้มีการ
ประชุมลับ และการขอเช่นนี้ตามข้อบังคับซึ่งขอได้ และที่ประชุมก็ต้องพิจารณา

พ.ศ. ทอง อดิวงค์ (สมาชิกประเภทที่ ๒) : การที่รัฐบาลไม่ลุกขึ้นและ
ขอให้ประชุมเป็นการลับนี้ สำหรับฉันทน์เห็นว่าไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่ง ถ้าเราจะพูด
กันอย่างตรงไปตรงมาแล้ว เราเปิดเผย การที่ทำอย่างนี้ฉันทน์คิดว่าที่รัฐบาลขอเป็นลับนี้
รัฐบาลคงจะไม่บอกความจริงในเรื่องนี้ ถ้าบอกความจริง ต้องเปิดเผย

น.อ. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม :
คือว่ารัฐบาลเห็นว่ากรณีที่ประชุมโดยเปิดเผยนั้นก็อาจจะมีการอภิปรายบางสิ่งบาง-
อย่างซึ่งไม่ควรที่จะให้รั่วไหลออกไปข้างนอก เพราะว่าอาจจะเป็นสิ่งซึ่งไม่พึงปรารถ
นา เจตนาที่รัฐบาลขอให้ประชุมลับก็มีเช่นนี้ ไม่ใช่ประชุมลับเพื่อที่จะไม่พูดในเรื่องที่-
ไม่เป็นความจริงกัน

พ.ศ. คอง อภัยวงศ์ (สมาชิกประเภทที่ ๒) : ฉันเป็นผู้ที่พอที่จะพูดไม่กระทบกระเทือนใคร จะพูดกันตรง ๆ

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : สำหรับข้อบังคับการประชุม-นั้นมีบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่จะมีการประชุมลับ กระทำใ้ใครเมื่อรัฐบาลร้องขอ หรือมีสมาชิก ๑๕ นายร้องขอ ฉะนั้นใครจะขอให้ตีความในข้อบังคับนี้ว่า นั้นเป็นแต่เรื่องร้องขอ เพราะฉะนั้นเมื่อมีการร้องขอเข้ามาในสภา ฯ เพื่อขอให้ประชุมลับ และมีอีกฝ่ายหนึ่งเสนอญัตติขอให้ประชุมโดยเปิดเผย ก็เรียกว่ามีญัตติ ๒ ญัตติชนิดกันเช่นนี้ ฉะนั้นความเห็นว่าจะต้องขอมติที่ประชุม เพราะเหตุว่าขอให้ท่านพิจารณาข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทุก ๆ ข้อ จะไม่มีปรากฏเลยว่า ผู้หนึ่งผู้ใดจะมีเอกสิทธิ์ที่จะทำอย่างหนึ่งอย่างใดในสภา ฯ ใ้ใครแต่ผู้เดียวเลย นอกจากจะเป็นมติของสภา ฯ เท่านั้น เพราะฉะนั้นเมื่อมีมติขัดแย้งกันขึ้นเช่นนี้ก็เห็นว่าควร จะใ้ที่ประชุมวินิจฉัยเพื่อตัดปัญหาใ้ได้เพียงกันเสียดีกว่า

นายฉ่ำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : รัฐบาลขอให้ประชุมเรื่องที่จะเลือกตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรเสียใหม่ ส่วนท่านสมาชิกบอกว่าไม่ควรประชุมลับ รัฐบาลจะให้ประชุมลับ ฉะนั้นคิดว่าท่านประธานสภา ฯ และสภา ฯ นี้ไม่จำเป็นที่จะต้องขอมติสภา ฯ อย่างท่านผู้แทนราษฎรว่าเมื่อกี้ คือว่าเราจะใ้ประชุมลับหรือไม่ลับ นั้นฉันเห็นว่าไม่จำเป็นต้องขอมติสภา ฯ ฉะนั้นว่าทำใ้โดยวิธีการอย่างนี้ คือพูดกันอย่างตรงไปตรงมาว่า เราชาติไทยด้วยกันแท้ ๆ ที่อยู่ใ้กันนี้ ไม่จำเป็นจะต้องทำอย่างใ้ทั้งสองฝ่ายว่า ทำอย่างตรงไปตรงมาว่า อะไรใ้เอาใ้กันนั้น ว่าตามกันดีกว่า ไม่จำเป็นจะต้องไปประชุมลับหรือไม่ลับ ว่าตามกันที่เดียว คนไทยแท้ ๆ ถ้าใครทรยศปรักการใ้ใคร ใครลงโทษไม่ได้ พรรษชาติจะลงโทษใ้เห็น คอยดู นี้สภา ฯ ของฉัน สภาผู้แทนราษฎรของราษฎร ขอให้ทำอย่างฉันว่าไม่ต้องลงมติ

ประธานชั่วคราว : เมื่อกี้มีสมาชิกบางคนร้องขอให้ประชุมโดยเปิดเผย—ตามข้อบังคับจะต้องมีผู้รับรอง ๑๕ คน

น.อ. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม : ความข้อบังคับการประชุมสภา ฯ ข้อ ๑๖ ที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งใ้เสนอขึ้นนั้น ในทาง

ปฏิบัติสภา ฯ นี้เคยโต้กระทำกันตลอดเวลา ก็คือว่า ในกรณีซึ่งรัฐบาลร้องขอ หรือถ้าสมาชิกไม่ต่ำกว่า ๑๕ นายร้องขอแล้ว ตามระเบียบที่เคยปฏิบัติมาถือว่า ให้มีการประชุมลับได้ วิธีปฏิบัติโดยปฏิบัติกันดังนี้เรื่อยมา และนอกจากนั้นในการที่รัฐบาลได้ขอให้เป็นการลับนั้น ก็ได้เขียนชี้แจงข้อที่ประชุมแล้วว่า ความมุ่งหมายจริง ๆ ก็เพื่อไม่ให้มีอะไรเสื่อมเสียต่อประโยชน์ของประเทศชาติ คือไม่มีความมุ่งหมายจะปิดบังความจริงอะไรก็หาไม่ได้ และเมื่อสักครู่นี้เองก็ได้รับหนังสือจากรัฐบาลว่า ใครที่จะให้มีการประชุมลับในเรื่องนี้

นายจำลอง ดาวเรือง (มหาสารคาม) : ฉันสงสัยว่าผู้คดีที่ท่านประธานรับเข้ามา นั้นไม่ชอบด้วยระเบียบของสภา ฯ นี้ ความจริงประธานสภา ฯ ไม่ควรที่จะรับผู้คดีนี้เลย ผู้คดีชนิดนี้ชักด้วยรัฐธรรมนูญ ขอให้ท่านประธานคิดว่าเหตุใดเมื่อมีการเลือกตั้งประธานสภา ฯ แล้ว สภา ฯ นี้ได้ลงมติชอบทุก ๆ ทางแล้ว ทำไมจึงย้อนมาอีก—แบบของสภา ฯ นี้เคยมีไหม ไม่เคยมีเลยตั้งแต่เปิดสภา ฯ มา ฉันเห็นว่าที่ท่านประธานรับมานั้นผิด ฉันเห็นว่าไม่ควรจะเลยไปถึงประชุมลับหรือไม่ลับ ปัญหาว่าประธานสภา ฯ ควรจะรับผู้คดีนี้ไว้หรือไม่เท่านั้น ฉันเห็นว่า การเลือกประธานในวันนั้น ถึงแม้จะใครรับหนังสือจากรัฐบาล รัฐบาลไม่มีอำนาจอะไรเลย ฉันจะอ่านรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒ ให้ฟัง

"มาตรา ๒๒ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรตามมติของสภาฯ ให้เป็นประธานแห่งสภา ฯ หนึ่งนาย เป็นรองประธานนายหนึ่ง หรือหลายนายก็ได้"

มติของสภา ฯ เท่านั้นที่จะตั้งประธานหรือรองประธานสภา ฯ ผู้อื่นใดไม่มีอำนาจจะทำเช่นนี้ เมื่อเลือกไปแล้วเหตุผลอันใดถ้าจะมีเปลี่ยน หรือว่าประธานสภา ฯ ที่เลือกขึ้นไปนั้นไม่สามารถจะทำได้ ท่านที่ได้รับเลือกเป็นประธานท่านได้ไปร้องเรียน ขอดอนตัวอย่างนั้นหรือ ขอให้ท่านชี้แจงว่า ท่านได้ไปร้องเรียนว่าไม่สามารถจะรับตำแหน่งได้ ท่านก็ไม่ได้ชี้แจงเช่นนั้น

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ขอให้วินิจฉัยว่า จะประชุมลับหรือประชุมเปิดเผย

ประธานชั่วคราว : ปัญหาว่าเราจะประชุมเปิดเผยหรือประชุมลับ

นายเจลา เคาลานนท์ (ตราด) : ตามที่รัฐบาลไคร้ร้องขอให้มีการประชุมลับนั้น ตามข้อบังคับข้อ ๑๖ นี้ เป็นแต่คำร้องขอให้มีการประชุมลับ แต่คำร้องขอไม่มีท่านสมาชิกผู้หนึ่งกล่าวแล้วว่าเป็นคำร้องขอที่มายังประธานสภา ฯ แต่คำร้องขอจะเด็ดขาดอย่างไรนั้นแล้วแต่ที่ประชุมจะวินิจฉัยเด็ดขาดลงไปเพียงใด ตามที่รัฐบาลไคร้แจ้งว่าไปปฏิบัติมาแล้วก่อน ๆ นั้น ใกล้เคียงกันว่า ถ้ารัฐบาลไคร้ร้องขอ หรือสมาชิกไม่ต่ำกว่า ๑๕ นายร้องขอแล้ว สภา ฯ ก็ต้องมีการประชุมลับเช่นนั้น ข้อนี้ฉันเห็นว่า จะปฏิบัติกันมาอย่างไรก็ตามแต่ แต่ข้อบังคับนั้นยังคงคลุมเคลืออยู่เพราะฉะนั้นสภา ฯ นี้ น่าจะไคร้มีความในข้อบังคับนั้นว่า ในการร้องขอให้ประชุมลับ สภา ฯ นี้จำเป็นจะต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าควรให้มีการประชุมลับหรือไม่ ฉันเห็นว่าสภา ฯ นี้ควรจะได้ตีความในข้อบังคับข้อ ๑๖ ว่า จะต้องวินิจฉัยเช่นนั้นหรือไม่

ประธานชั่วคราว : ตามข้อบังคับข้อ ๑๖ ว่า "ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๑๗ รัฐบาลหรือสมาชิกไม่ต่ำกว่า ๑๕ คน ย่อมร้องขอให้มีการประชุมลับได้ การประชุมเช่นนี้ให้ประธานสั่งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ออกจากห้องประชุม"

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครหรืออยุธยา) : ข้อบังคับนั้นคงจะลับกันอยู่แล้วในคัมภีร์อย่างที่ท่านรัฐมนตรีที่เคารพอธิบายเมื่อกี้ว่า ในทางปฏิบัติไคร้ถ้ากันเสมอมา ฉันไม่เถียง แต่ที่ปฏิบัติกันมานั้นโดยไม่มีผู้คดีหนึ่งผู้คดีใดเข้ามาซักแย้งผู้คดีหนึ่งผู้คดีใดเสนอเข้ามาโดยไม่มีผู้คดีอื่นเข้ามาซักแย้ง เราปฏิบัติกันมาเรื่อย ๆ โดยไม่มีเหตุสงสัยอย่างหนึ่งอย่างใด ในฐานะที่ฉันเป็นสมาชิกมา ๔ ปีกว่าแล้ว ก็เป็นเช่นนั้น แต่เมื่อถึงคราวสำคัญขึ้นเมื่อมีผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งสมาชิกและใช้สิทธิในทางสมาชิกที่ถูกฟ้อง ซึ่งเสนอขึ้นมาว่า ควรจะประชุมเปิดเผย เพราะฉะนั้นผู้คดี ๒ ผู้คดีที่มีอำนาจดีกว่านั้นยอมเป็นไปไม่ได้ มีผู้คดี ๒ อัน คือซักแย้งกันขึ้น ผลที่จะเกิดขึ้นก็คือมติของสภา ฯ ที่ท่านประธานสภา ฯ ไคร้ท่านอ่านข้อบังคับให้ฟังแล้ว ก็ยอมเข้าใจแล้วขอให้ท่านผู้อีกครั้งว่า ขอให้ท่านประธานผู้อีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลหรือสมาชิกเป็นผู้ร้องขอแล้ว ในวรรค ๒ เมื่อได้มีการประชุมลับ ท่านประธานสั่งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ออกจากห้องประชุมไคร้ท่านนั้นเอง เพราะฉะนั้นการจะตีความไปว่าไคร้ขอเข้ามาเด็ดขาดนั้นฉันไม่เห็นพ้องด้วย และฉันคิดว่าถ้าจะไคร้เคียงกันไปก็เป็นการที่มาก

เรื่องไป และในการประชุมวันนี้ฉันคิดว่าทุก ๆ คนต้องการความสงบด้วยกันทั้งนั้น ถึงฉันเองก็ไม่ชอบที่จะมาพูดจากันอย่างไม่สงบ เพราะเหตุว่าฉันกลัวเมื่อผู้ใหญ่ทะเลาะเขาแล้วฉันลำบากไปด้วย เพราะฉะนั้นจึงขอให้ท่านประธานสภาโคลงนึกว่าจะควรประชุมเปิดเผยหรือประชุมลับ

ประธานชั่วคราว : ตามที่ท่านสมาชิกชี้แจงนี้คงด้วยความคิดของฉันทันเห็นว่าตามข้อบังคับนี้ เป็นอำนาจของประธานสภา ฯ จะอนุญาตให้ประชุมลับได้หรือไม่ เพราะฉะนั้น ฉันจะชี้ขาดว่า เมื่อรัฐบาลมีคำขอให้ประชุมลับหน้าที่ของประธานสภา ฯ จะพิจารณาว่ามีเหตุสมควรหรือไม่ที่จะประชุมลับ จะต้องได้รับอนุญาต เพราะฉะนั้น ฉันถือว่าอำนาจในเรื่องนี้ฉันจะสั่งให้เป็นประชุมลับ ผู้คดีที่จะพิจารณาคือไปก็คือได้รับรายงานของรัฐบาลเรื่องขอให้สภา ฯ พิจารณาเลือกประธานและรองประธานใหม่ เพราะฉะนั้น ฉันจะตั้งผู้คดีข้อคนว่าควรพิจารณาหรือไม่

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ในเรื่องนี้ที่รัฐบาลเสนอขึ้นมาก็น่าที่จะได้ฟังความเห็นของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ เท่าที่ได้ฟังนับแต่ที่ท่านประธานได้นำมาอ่านให้ฟัง เมื่อก่อน ก็มีสารสำคัญแต่เพียงว่า สมาชิกมาประชุมเป็นจำนวนน้อย และให้ระลึกถึงสถานการณ์อันคับขันในบ้านเมือง ซึ่งอาจว่าตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นตำแหน่งที่สำคัญ เหตุผลใน ๒ กรณีนี้ฉันรู้สึกว่ายังไม่พอที่จะรับฟังไว้วินิจฉัยได้ เพราะเหตุความดีของสภา ฯ ที่ได้ทำไปถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ยอมสมบูรณอยู่ในตัวของมันนั่นเอง ฉะนั้นหากว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกันใหม่ ก็คงแสดงให้เห็นว่ามตินี้เป็นโมฆะ—หรือขัดด้วยข้อบังคับการประชุมก็ดี หรือขัดด้วยบทแห่งรัฐธรรมนูญก็ดี จึงจะนำกลับมาพิจารณากันใหม่ได้ ในเรื่องชนิดนี้ได้เคยมีมา ๒ เรื่องแล้วในสภาผู้แทนราษฎรนี้ คือในเรื่องพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดินซึ่งเมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติไปแล้ว ก็เคยอยู่ได้เกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น รัฐบาลก็นำเสนอขึ้นมาใหม่ในขณะนั้นเองฉันก็ได้เป็นคนคัดค้านอยู่คนหนึ่งว่า เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๔ และ ๑๕ แห่งรัฐธรรมนูญ แต่ในครั้งนั้นท่านอาจารย์เคื่อนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณ—

ธรรมในทางกฎหมายได้บรรยายชี้แจงว่า เกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ทางสภา
 เราได้ถือเป็นข้อยกเว้น และได้ผ่านพระราชบัญญัตินั้นไป ต่อมาได้เกิดมีขึ้นอีก คือ
 ว่าในชั้นนั้นฉันได้เคยคัดค้านว่าขอให้รัฐบาลไปทำเสียใหม่ เพราะเหตุว่าไม่ชอบด้วย
 รัฐธรรมนูญ และจะเป็นแบบแผนต่อไปในอนาคต ซึ่งระยะยังไม่ทันที่มากนัก รัฐบาล
 ก็ได้เสนอญัตตินี้ขึ้นมาอีก คือว่าได้เสนอพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญซึ่งสภา ฯ ได้
 ลงมติไปแล้ว และทั้งรัฐบาลก็ไม่ได้นำขึ้นเสนอต่อพระปรมาภิไธย กลับส่งมาให้สภา
 พิจารณาใหม่อีก ญัตติท่านองนี่ฉันได้เคยกล่าวไว้อย่างหนักแน่นแล้วว่า จะเป็นตัวอย่าง
 ในอนาคตซึ่งเป็นการที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นญัตติที่ ๒ คือร่างพระราช
 บัญญัติว่าด้วยธรรมนูญนั้น ท่านอาจารย์เคือนก็ได้อภิปรายกล่าวเป็นเหตุการฉุกเฉินเพราะ
 เหตุว่าได้เช่นสัญญาว่าด้วยธรรมนูญกับประเทศญี่ปุ่น อาจจะได้ว่าเป็นเหตุฉุกเฉินได้ แต่
 ครั้งที่ ๓ นี้ ก็ได้เสนอขึ้นมาอีก และฉันคิดว่าท่านอาจารย์เคือนก็อาจอภิปรายว่าฉุกเฉิน
 อีก แต่ว่าจะฉุกเฉินในแง่ไหนประเดี๋ยวคอยฟังเถิด พดุงการณ์ในเรื่องจะเปลี่ยน
 ประธานและรองประธานใหม่หรือจะเอาคนเก่าอย่างเดิมฉันไม่เคยถือเป็นเรื่องสำคัญ
 ในเรื่องส่วนตัวเลย ใคร ๆ จะมาเป็นประธานยอมได้ทั้งนั้น และฉันก็เคารพเท่าที่
 จะเคารพ และฉันไม่ได้เป็นฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกับประธานเก่าประธานใหม่แต่อย่างใด
 แต่ฉันพอใจในเรื่องที่เราเคารพนับถือรัฐธรรมนูญ เราจำเป็นต้องปฏิบัติตามรัฐ
 ธรรมนูญ ท่านสมาชิกทั้งหลายที่เข้ามาในสภา ฯ นี้ท่านลืมแล้วหรือว่าท่านได้ปฏิญาณไว้
 ว่าจะเคารพและรักษาไว้และจะปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เมื่อก่อนก็คนหนึ่ง นี้เป็นพิธีทาง
 จิตใจที่ว่าเราจะรักษารัฐธรรมนูญหรือว่าเราจะเลิกรัฐธรรมนูญจะเป็นอย่างไรอย่าง
 หนึ่งนั้น สำหรับฉันเองไม่มีความรู้สึกอะไรเลย ถ้าไม่ได้เป็นตัวแทนราษฎร ฉันก็กลับ
 บานไปว่าความกิน ไม่ได้ทะเลาะหย่านทีจะเป็นเจ้าใหญ่ นายโตอย่างหนึ่งอย่างใด -
 ฉะนั้นจึงขอให้เข้าใจว่าฉันคัดค้านและไม่เห็นด้วยนี้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญเท่า
 นั้น ทุกวันและทุกพิธี เราได้เคารพต่อรัฐธรรมนูญเสมอ เราเคารพกันด้วยจิตใจ หรือ
 ว่าเคารพแต่กายหรือว่าทำแต่เสียไม่ได้ นั้นเป็นเรื่องซึ่งเป็นคุณสมบัติของบุคคล มัน
 อยู่ที่ที่จะมองกันให้เห็นอีกซึ่งไปถึงภายในใจ ในเรื่องท่านประธานที่สภา ฯ ได้ลงมติ
 เมื่อคราวประชุมที่แล้วนั้นเรียกว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสภา ฯ เพราะเหตุว่า

สภา ฯ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน รัฐบาลควรจะทราบดีกว่า จะต้องมีการเหลียวแลดูบ้าง
 ว่าจะเป็นการใด เทาที่เป็ประชุมมาแล้วในวันที่ ๒๖ ฉันทใครจะขอความกรุณา
 เรียบนอย่างจริงจังและเรียบนอย่างเสียใจว่า รัฐบาลไม่ไค่กังวลต่อสภา ฯ เลยในวัน
 เลือกระชาน มีคณะรัฐบาลมา ๒ ท่านเท่านั้น คือท่านขุนสมอาหาร และคุณหลวง
 เกรียง นีหมายความว่าอย่างไร สิบทราบคือไปว่า ไปรับประธานนำชากันอยู่ที่เขาคิน
 วันนี้เกี่ยวกับกิจการของงาน จ.ม.ค. จึงอยู่ ท่านก็ลงไปทำราชการงานเมือง ซึ่ง
 จำเป็นจะต้องทำ แต่ท่านควรจะได้พิจารณา และท่านควรจะได้ให้เกียรติต่อสภา ฯ
 บ้าง ถ้าหากว่าผู้ใหญ่มารประชุมก็ต้องเป็นไปตามท่านองคสองธรรม และเป็นไปตาม
 ความประสงค์ของรัฐบาลทุกประการ รัฐบาลไม่เคยคิดบ้างหรือว่าในสภา ฯ นี้ ท่าน
 สามารถจะบังคับอะไร ๆ ไค่ทุกอย่าง แต่ท่านไม่ควรมาแก้ไขในเมื่อกิจการนั้นพลัง
 พลาศไปโดยท่านไม่ไค่เหลียวแลตั้งแต่ต้นเลยเช่นนี้ ผลแห่งการกระทำไปนั้น ผู้ที่
 เคารพรักขรมบุญ ก็รู้สึกน่าอนาถใจอยู่บ้างในการที่เราจะฝันใจกระทำไค่เท่านั้นถ้า
 ในวันนั้นคณะรัฐบาลไค่มาประชุมโดยคิดเห็นว่ากิจการของสภา ฯ นั้น เป็นกิจการ
 สำคัญของชาติอย่างทีหนึ่งสื่อของสำนักนายกรัฐมนตรีมีมาว่า ประชานนั้นสำคัญแล้วละ
 ก็ความมุ่งหมายของรัฐบาลจะไม่เปลี่ยนแปลงไปเลย เพราะเหตุว่าคะแนนที่เลือกกัน
 นั้นสูงกว่ากันเพียง ๒ เสียง ถ้าคณะรัฐบาลมาไค่ไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น นี้แหละมัน
 เป็นเรื่องซึ่งถ้าจะกล่าวตามคำพิงเพยแล้วก็คล้ายกับว่าเมื่อว้าวหายแล้วจึงมาลอมคอก
 การลอมคอกตอนหลังนี้ ประโยชน์จึงไค่น้อย และฉันทคิดว่าน่าจะเสียประโยชน์มากกว่า
 และอีกประการหนึ่ง ในการที่จะมาพิจารณากันว่า ประชานคนนั้นที ประชานคนนี้ดีกว่า
 คนนั้นเช่นนี้ ฉันทรู้สึกว่ายอมจะนำความแตกراءมาสู่คณะรัฐบาลเอง ยอมจะนำความ
 แตกراءมาสู่คณะรัฐมนตรี เอง ทีสมาชิสภา ฯ ไค่เลือกผู้ซึ่งสมควรจะเป็นประธาน
 และรองประธาน ๒ คนนั้น ก็ไค่เห็นอยู่แล้วว่า เป็นผู้กการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
 มา ซึ่งเป็นบุคคลในคณะของท่านเอง ทีนี้ท่านมาแสดงให้สมาชิกประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็น
 ผู้ตาม เห็นว่าไค่เป็การแตกแยกกันขึ้นแล้วเช่นนี้ ผลอันจะดีหรือร้าย ท่านผู้นั่งอยู่ใน
 สภา ฯ นี้ยอมมีความเข้าใจไค่ดี ฉันทวันวิคกอยู่มาก ไม่อยากให้มีการอภิปรายถึงเรือ
 คุณสมบัติของท่านผู้จะเป็นประธาน ซึ่งถ้าจะอภิปรายกันไปแล้วก็จะต้องมีการกระทบกระ

เหมือนกันบ้างไม่มากก็น้อย ถ้าหากว่าใครกระทบกระเทือนกันขึ้นแล้วก็อย่างที่คุณเคยพูด
 เมื่อก่อนคราวหนึ่งแล้วว่า ท่านที่นับถือของฉัน คล้ายกับบิดาของฉันสร้างสภา ๗ มาให้
 ฉันมาขึ้นพูด แล้วท่านมาแตกแยกกัน สิ่งเช่นนี้ฉันจะรู้สึกเสียใจสักเพียงไหน และถ้า
 เหตุการณ์มันปั่นป่วนขึ้นมากกว่านี้ ท่านจะมาพูดว่าพวกสมาชิกประเภทที่ ๑ เข้ากับพวก
 นั้น เข้ากับพวกนี้ เช่นนี้เป็นคน ความจริงสมาชิกประเภทที่ ๑ เป็นผู้เยาว์ความรู้เท่า
 ที่ใครใช้ความรู้ก็ใครอาศัยสมาชิกประเภทที่ ๒ เป็นหลักในการที่จะชี้ทาง ในการที่จะ
 แนะนำความประสงค์ของรัฐบาล ถ้าหากว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ หรือผู้ก่อการให้เกิด
 แยกแยกกันขึ้นเช่นนี้แล้ว ฉันจะไปอาศัยใครเล่าเป็นหลัก เพราะเหตุว่าท่านทุกคนที่
 เป็นผู้ก่อการ เป็นที่นับถือของประชาราษฎร์ทุกคนทั้งมวลแล้ว ต่อไปจะเชื่อใคร
 แล้วต่อไปจะไปว่าคนนั้นถูก คนนี้ผิด เขาข้างโน้นข้างนี้ แล้วก็เกิดเป็นก๊กเป็นเหล่าขึ้น
 เช่นนี้แล้วจะเป็นการสมควรแหละหรือ ซึ่งในฐานะที่ฉันเคารพคอบท่านผู้ก่อการทุก ๆ
 ท่าน ทั้งแต่ฉันได้เหยียบเข้ามาในสภา ๗ นี้ ไม่เคยล่วงเกินทั้งในทางส่วนตัวก็ตามและ
 ในทางสภา ๗ นี้ก็ตาม เพราะฉะนั้น เมื่อยุติของสภา ๗ ไต่ลงมติไปแล้วว่าท่านผู้หนึ่ง
 ผู้ใดเป็นประธาน ก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะกลับมาเปลี่ยนแปลงในความเห็นของสภา ๗
 แต่หากว่าเราเกิดเปลี่ยนแปลงความเห็นของสภา ๗ กันไปอย่างที่เป็นมาแล้วนั้น
 เกี่ยวกับยุติซึ่งเป็นร่างกฎหมาย ซึ่งไม่มีความสำคัญอะไรนัก แต่ยุตินี้มันเกี่ยวกับ
 จิตใจของคนว่า ทำไมที่สภา ๗ เลือกไปนั้นใช้ไม่ได้เพราะเหตุอะไร หรือว่าหากคุณ
 สมมติ หรือไรความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งก็ยังไม่ได้แสดงมา และยิ่งกว่านั้นก็ยัง
 เป็นผู้ทรงเกียรติ เคยเป็นรัฐมนตรีมาแล้ว ซึ่งฉันเองก็ไม่เคยทราบว่า ท่านทั้งสอง
 ใดออกมาจากรัฐบาลนั้นด้วยเรื่องอะไร ท่านนายกรัฐมนตรีได้เล่าให้ฉันฟังในวันรับ-
 ประทานน้ำชาที่ท่าเนียบ ก็รู้สึกว่าท่านไม่มีเหตุอะไร และท่านยังว่าต่อไปเขาก็คงจะกลับ
 มารับหน้าที่ตามเดิม เขาขอพักก่อน เพราะฉะนั้น ฉันคิดว่าสมาชิกประเภทที่ ๑ ไม่
 เคยจะรู้ความจริงว่ามีอะไร เพราะฉะนั้นในการที่เลือกท่านทั้ง ๒ นี้เป็นประธานสภา
 ก็ด้วยเหตุยลว่า ๑. ท่านเคยเป็นผู้ก่อการ ๒. เคยเป็นรัฐมนตรี ๓. เป็นผู้ทรง
 คุณวุฒิตามที่เราเคยนับถือกันมาแตกก่อน เมื่อเคยนับถือกันมาแตกก่อนแล้ว เมื่อออกจาก
 รัฐบาลแล้วเราเลิกนับถือกันอย่างนั้นหรือ มันเป็นไปได้สำหรับฉัน หลวงโกวิทก็

คือ นายทวีศักดิ์ ไม่เคยคิดทำอะไรกับฉันเป็นส่วนตัวเลย ขอให้ถามดู แต่ในฐานะสมาชิก
 ของพรรคการเมือง และให้กำเนิดให้ฉันเข้ามาเป็นคู่แข่งได้ ฉันก็นับถือทุก ๆ คนเท่ากันหมด แต่
 ถ้าจะมาระลึกถึงว่า ถ้าเราเปลี่ยนแปลงมติเช่นนี้ไปแล้ว ต่อไปในทางหลักของรัฐธรรมนูญ
 แล้ว ฉันก็รู้สึกถึงความสำคัญของสภา ฯ นั้นไม่มีอะไรเลย คือว่าถ้าสภา ฯ จะลงมติ
 ไปอีก ถ้ารัฐบาลไม่ชอบ หรือขัดขวางความรู้สึกของรัฐบาล ก็ย้อนกลับมาพิจารณาใหม่
 ไม่ทำตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔ และ ๑๕ ซึ่งมีบัญญัติไว้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ารัฐบาล
 ที่เคารพของฉันและของบรรดามวลสมาชิกประเภทที่ ๑ ทุกคนแล้ว ก็หน้าที่จะให้ไป
 ตามมติของสภา ฯ จริงอยู่ ถึงแม้ที่สุดว่าการที่มติของสภา ฯ ไม่เป็นที่พอใจแก่คณะรัฐ
 มาตราตามหนังสือที่อ่านมาแล้ว ก็มีทางแก้ทางอื่นตามที่ฉันเคยเรียนให้เพื่อนฝูงหลายคน
 ทราบกันว่า เป็นสมัยเดียว คือให้ไปสมัยหนึ่ง จะเป็นสักกี่เดือนก็ตาม ซึ่งรัฐบาล
 ก็มีอำนาจที่จะปิดสภา ฯ ได้ สักเดือนหนึ่งหรือ ๒ เดือน แล้วสภา ฯ กำหนดสมัยประ
 ชุมกันใหม่ ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่า สมัยประชุมสามัญจะมีสมัยหนึ่งหรือหลายสมัยก็
 ได้ นี่เป็นวิธีที่ฉันเห็นว่าดีที่สุด ไม่กระทบกระเทือนอะไรเลย การที่จะทำอย่างนี้ มีผล
 เสียหายถึง ๒ ประการ ถ้าจะสรุปอย่างที่ได้อภิปรายมาแล้ว คือประการที่ ๑ ย่อม
 กระทบกระเทือนทางจิตใจเป็นอย่างมาก ประการที่ ๒ ไม่ชอบด้วยแบบตามกฎหมาย
 รัฐธรรมนูญ ทานคณะรัฐบาลที่เคารพ ฉันได้ฟังคำประกาศของรัฐบาลอยู่ทุก ๆ วัน ว่า
 เราในสมัยซึ่งประเทศชาติคับขัน เราควรร่วมมือกันเป็นใจหนึ่งใจเดียวกัน ควรจะถอ
 ตานกันอุปสรรค ต่อต้านศัตรู แนะนำประชาชนให้รวมสามัคคีกันสามัคคี กันใครมจทำให้
 ให้แตกความสามัคคี ใครเป็นคนก่อขึ้นแล้วจะให้ฉันปฏิบัติอย่างไร ซึ่งมันเป็นการลำพอง
 เหลือเกิน ถึงในเวลาที่ยังพูดอยู่นี้ฉันก็ไม่รู้ว่าฉันจะไปทางไหน ทั้งนี้เมื่อเกิดแตกความ
 สามัคคีแล้ว ผลอันนี้ก็ย่อมจะกระเด็นและลงไปไกลเรื่อย ๆ ไปเพราะฉะนั้น จึงอยาก
 จะขอความกรุณาต่อรัฐบาลว่า ถ้าหากว่าท่านถอนไปเสียได้ ขอให้ไปทำตามมติของ
 สภา ฯ ไปสักชั่วคราว และฉันคิดว่าตำแหน่งประธานสภา ฯ นั้นไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลง
 นโยบายของรัฐบาลในขณะนี้ได้เลย ฉันรับรองใคร่ขอเปอร์เซ็นต์ เป็นไปไม่ได้
 จริงอยู่การควบคุมการประชุมในสภา ฯ ถึงแม้ฉันจะไม่เคยเป็นประธานสภา ฯ ฉันก็
 พยายามจะรู้ใจว่าสภาผู้แทนราษฎรดำเนินวิธีทางไปอย่างไร และท่านประธานเคยพูดไว้

ท่านเป็นผู้ควบคุมกิจการมาอย่างไร อย่างน้อยที่สุด การถือท้ายซึ่งจะเอียงไปนั้น ก็เพียงว่าให้โอกาสได้อภิปรายมากหน่อย นอกจากนั้นแล้วไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐมาไปได้อย่างไรเลย นี่เป็นความจริง เพราะฉะนั้น เหตุผลเท่าที่ฉันเห็นว่าไม่น่าจะทำให้พวกเด็ก ๆ พวกฉันเห็นว่าข้างไหนดั้นเป็นอย่างไร ซึ่งฉันไม่อยากจะมาเห็น ก็ต้องมาเห็น และบังเอิญมีหน้าที่อยู่ที่ต้องทำ ขอให้ท่านทั้งหลายจงฟังให้ตระหนักว่า ฉันเองไม่มีมุ้งรายต่อต้านประชาชนคนเก่าหรือสมคบกับท่านประชาชนคนใหม่ แต่ประการใด ความจริงท่านประชาชนคนเก่าได้ควบคุมสภา ฯ มาเป็นเวลา ๔ ปีด้วยความเรียบร้อย ฉันเองก็พอใจ และก็เป็นอาจารย์ของฉันด้วย ทั้ง ๆ ที่ท่านได้กรุณาเป็นพิเศษจนสมาชิกพากันหาว่าให้ฉันพูดมากกว่าเพื่อนที่เคียว ถ้าท่านไม่ไ้เป็น เหตุการณ์ข้างหน้าจะเป็นอย่างไร มันก็ว่าไม่ได้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราได้ปฏิญาณกันไว้ตามรัฐธรรมนูญแล้ว เราก็คงจะปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ จะมาปฏิญาณควายปากแล้วใจไม่เอาควายเช่นนี้ มันก็

ประธานชั่วคราว : ใต้เวลา ๑๕ นาทีแล้ว

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ขอต่ออีกหน่อย

ประธานชั่วคราว : เชิญ

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ก็รู้สึกว่ามันเป็นเรื่องที่หมดความศักดิ์สิทธิ์ของไป แต่ถึงอย่างไรก็ดี ขอให้ท่านสมาชิกที่เคารพทั้งหลายโปรดรักษาเกียรติของสภา ฯ ไว้ คือว่าแม้จะเป็นการขัดความประสงค์ของท่านนายกรัฐมนตรีซึ่งที่เราทราบกันอยู่เวลานี้ก็จริง อยากจะขอความกรุณาจากท่านนายกและท่านคณะรัฐมนตรี ทั้งหมด ขอให้โปรดให้เป็นไปตามวิถีทางจะงามกว่า เพราะเหตุว่าถ้าหากว่าเราจะมากลั่นกันอย่างนี้แล้ว ที่หลังก็กลั่นกันเรื่อย ๆ ไป มันกลั่นกันหมดทีเดียว อะไร ๆ จะกลั่นกันอีกมาก ซึ่งบางทีฉันได้รับเลือกเป็นประธานแล้วก็ต้องกลั่นเหมือนกัน ซึ่งความจริงก็อยากเป็น แต่ความจริงไม่ควรจะเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้นขอให้ยึดหลักสำคัญ ๒ ประการ คือ ประการหนึ่งยอมจะนำมาซึ่งความแตกร้างสำหรับท่านที่เคารพของฉันทน์ และจะเป็นแบบฉบับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างยิ่ง ถ้าหากว่าท่านจะได้กรุณากลับไปเรียนท่านนายกรัฐมนตรี หรืออดอนไปเพื่อให้เป็นไปตามวิถีทางแห่งรัฐ-

รัฐธรรมนูญแล้ว สมาชิกประเภทที่ ๑ จะขอฝากตัวไว้รับใช้จนตาย

น.อ. ถวัลย์ ช่างนาว่าสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ในการที่รัฐบาลได้เสนอเรื่องกลับมาเพื่อขอความพิจารณาของสภา ฯ โหมนั้น ก็ใคร
ที่จะชี้แจงให้ท่านสมาชิกได้ทราบเรื่องราวที่มา คือในวันที่ได้มีการประชุมสภา ฯ วัน
นั้นที่ทางฝ่ายรัฐบาลไม่ได้มานั้นก็เพราะเหตุว่าเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ในการ
ที่ไม่ได้เสนอเรื่องให้ท่านนายกรัฐมนตรีได้ทราบ และได้ขึ้นกราชการต่าง ๆ ไปดู
งานเพื่อเป็นการส่งเสริมจิตใจในการอุตสาหกรรม และไปทราบเรื่องก็ทราบว่าสภา
ได้ปิดเสียแล้ว หากไม่มาด้วยขาดความเคารพมิได้ ทั้งนี้ในประการที่ ๒ ผลของมติ
สภา ฯ ได้ลงไปแล้ว ท่านนายกรัฐมนตรีก็ได้สอบสวนดูก็ปรากฏว่าในวันนั้นผู้ซึ่งได้รับ
เลือกตั้งเป็นประธานสภา ฯ คือคุณทวี บุญยเกตุ และในฐานะซึ่งท่านเป็นดูรับสนอง-
พระบรมราชโองการ ท่านก็เห็นเป็นการสมควรในการที่เชิญคุณทวี ฯ ไปสอบถามใน
ที่สุดผลของการสอบถามปรากฏในหนังสือที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้มีมายังสภา ฯ แล้ว
ซึ่งสรุปใจความโดยย่อก็คือว่า คุณทวี ฯ ได้ปฏิเสธรับตำแหน่งและว่ารัฐบาลจะให้ออก
โดยวิธีทางใดทางหนึ่งไม่ช้าก็ชอง แต่จะให้ลาออกนั้นทำไม่ได้ เมื่อเช่นนั้นท่านนาย
กรัฐมนตรีจึงได้ยื่นเรื่องไปให้คณะรัฐบาลพิจารณาทุก เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วท่านก็ยังไม-
สมัคใจรับสนองพระบรมราชโองการ แล้วทางคณะรัฐบาลได้มีความเห็นว่า สมควร
ยื่นเรื่องไปให้สภา ฯ พิจารณากันใหม่ ด้วยมีเหตุผลในการพิจารณาดังนี้

ทั้งนี้ในการที่รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องกลับคืนมายังสภา ฯ นั้น หากใช้
มีความมุ่งหมายว่าจะให้ที่ประชุมนี้ได้อภิปรายกันไปในทางแต่กร้าว หรือพูดย่อ ๆ ก็
คือไม่มีความประสงค์ไปในทางว่า ท่านประธานคนใหม่ไม่มีคุณสมบัติ หรือไม่เหมาะสม
เช่นนั้น นี่ก็มีเรื่องปรากฏถึงที่ฉันได้ชี้แจงแล้ว และก่อนที่ทางรัฐบาลจะได้ออกเรื่อง
ย้อนกลับมายังสภา ฯ นี้ก็ได้มีการหารือกันว่าในการที่รัฐบาลจะทำเช่นนี้ จะเป็นการ
ชอบด้วยวิถีทางรัฐธรรมนูญหรือไม่ ก็ได้รับคำอธิบายจากผู้เชี่ยวชาญในทางกฎหมาย-
ว่า การทำเช่นนั้นไม่เป็นการผิดวิถีทางรัฐธรรมนูญประการใด กล่าวโดยย่อ ๆ ก็คือ
นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สนองพระบรมราชโองการ เพื่อให้เป็นไปตามมติของสภา ฯ ถ้า
ไม่สามารถจะรับสนองได้ตามมตินั้นแล้ว ก็ต้องมีวิธีการซึ่งต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญเป็น

กันว่าในการลาออกหรือในการที่จะยื่นเรื่องไปให้สภา ฯ พิจารณาใหม่ เพราะว่าไม่สามารถจะสนองได้ ก็ได้พิจารณากันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีโดยท่านนายกรัฐมนตรีไม่ได้ไปประชุมด้วย ที่ประชุมก็ได้พิจารณาว่า ในการที่จะลาออกในขณะนั้นนั้น ไม่เป็นการสมควร เพราะว่าจะเป็นการนำสิ่งซึ่งไม่พึงปรารถนามาสู่ประเทศชาติ และเมื่อวิถีทางที่จะทำได้อีกทางหนึ่ง คือยื่นเรื่องมายังสภา ฯ รัฐบาลก็เลือกทำในทางนั้น ในแง่กฎหมายนั้น เมื่อท่านสมาชิกขอลาออกก็อาจเสนอขอขอลาออกที่ประชุมได้และในคณะรัฐบาลก็ได้มีผู้ทรงคุณ มีผู้มีความรู้ในทางที่จะชี้แจงเพื่อเป็นการแก้ข้อข้องใจของท่านสมาชิกได้

ทีนี้ในเหตุผลธรรมดาไม่ใช่ในทางกฎหมาย ว่าในการที่ทางฝ่ายรัฐบาลไม่สามารถจะรับสนองพระบรมราชโองการได้ และมีทางทำอยู่เช่นนี้ รัฐบาลก็ทำไปในทางที่เห็นว่าเป็นการถูกต้อง และในเหตุผลที่ว่าการยื่นเรื่องมานี้ ไม่ได้หมายความว่าสภา ฯ นี้จำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความเห็นของรัฐบาล แต่เมื่อรัฐบาลมีเหตุคับที่ใดชี้แจงมานี้ ก็เห็นว่าเป็นการสมควรที่จะได้ทวนกลับมาให้สภา ฯ นี้ได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะเหตุว่าเรื่องยังไม่ได้ดำเนินไปจนถึงรูปสำเร็จ กล่าวคือยังไม่ได้เสนอขึ้นไปยังผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และรัฐมนตรียังไม่ได้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ฉะนั้นเรื่องดำเนินไปเช่นนั้นแล้ว การที่จะยื่นมายังสภา ฯ อีกก็ไม่เป็นการถูกต้อง แต่เรื่องยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ จึงเห็นสมควรจะส่งกลับมายังสภา ฯ เพื่อให้ได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง และฉนั้นได้ชี้แจงแล้วว่าการที่ส่งเรื่องกลับคืนมาเช่นนี้ก็ไม่ใช่เป็นการผูกมัดสภา ฯ ถ้าท่านสมาชิกได้เห็นเหตุผลเป็นต้นว่า ผู้ซึ่งจะได้เป็นประธานสภา ฯ ใหม่ซึ่งทางรัฐบาลได้ทราบภายหลังจากได้ยืนยันความเจตนาว่าไม่ขัดข้องในการที่จะรับตำแหน่งนี้ได้ทราบไม่ใช่เป็นทางการ ถ้าเช่นนั้นก็หมายความว่า เป็นการที่เปลี่ยนแปลงไปก่อนที่หนังสือรัฐบาลมายังสภา ฯ เพราะเหตุว่าก่อนที่หนังสือของรัฐบาลมายังสภา ฯ นี้เราไม่มีเหตุผลตั้งที่กล่าวนี้ หรือเหตุผลอื่น และหนังสือท่านนายกรัฐมนตรีก็ได้แสดงความวิตกว่า ในขณะที่สถานการณ์บ้านเมืองเป็นอยู่เช่นนี้ ในการที่จะมีเรื่องอันไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้นก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรจะทำ เมื่อกล่าวด้วยเหตุผลว่าการยื่นเรื่องกลับเข้ามายังสภา ฯ จะเป็นการผิดหรือไม่ ฉะนั้นข้อชี้แจงเหตุผลโดยทั่วไปคือ ฉะนั้นไม่เข้าใจว่า ความมุ่งหมายของรัฐบาลบุญชูจะไม่ยอม

ให้กระทำเช่นนั้น คือถ้าเราพิจารณารัฐธรรมนูญแล้วเราจะเห็นมีวิธีแก้ไขการเปลี่ยนแปลงมติกฎหมายทำได้ ถ้ามีเหตุการณ์ผิดปกติเช่นในเรื่องการแกมทเฉพาะกาล เราก็มีบทบัญญัติว่าจะต้องดำเนินการอย่างนั้นอย่างนี้ นี่ก็หมายความว่าเมื่อใดไม่เหมาะสมเราก็อาจจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ใช่เป็นการตายตัว ที่นี้มาในเรื่องร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ สมมติว่าพระมหากษัตริย์ไม่เห็นชอบในร่างนั้นก็มีการยื่นเรื่องกลับคืนมายังสภาเพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งทุกท่านก็ทราบอยู่แล้ว

ที่นี้ในส่วนในแง่รัฐบาล เมื่อคำนึงถึงเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วก็ปรากฏว่ามีเหตุผลที่รัฐบาลไม่สามารถจะดำเนินการตามมติของสภา ฯ ได้ นอกจากในทางอื่น ๆ ซึ่งได้เคยกล่าวมาแล้วก็มีทางทำได้ เช่นในเรื่องรัฐบาลลาออก หรือว่ายื่นเรื่องคืนมา และในการยื่นเรื่องกลับคืนเข้ามาเช่นนี้ ทางคณะรัฐบาล ได้พิจารณาว่า ถ้าคณะรัฐบาลจะลาออกในขณะที่ยังไม่เป็นการสมควร จึงได้ยื่นเรื่องกลับคืนมา และคณะรัฐมนตรีก็เชื่อโดยจิตใจว่าไม่เป็นการผิดต่อรัฐธรรมนูญ หรือต่อวิถีทางแต่ประการใดส่วนในข้อที่จะอภิปรายกันไปในด้านองจะเป็นการเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมประการใด ซึ่งจะเป็นการนำมาซึ่งความแตกแยกกันนั้น รัฐบาลไม่ปรารถนาที่จะให้อภิปรายกันไปเช่นนั้น และทางฝ่ายรัฐบาลก็ ฝ่ายผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งก็ก็เป็นพวกเดียวกัน และเราไม่มีเจตนาเช่นนั้น และการที่ให้ประชุมลับนั้นก็ไม่ได้มีความมุ่งหมายว่าจะประชุมลับกัน เพราะเรื่องนี้ แต่ประชุมลับเพราะเรื่องว่าท่านสมาชิกอาจจะอยากทราบเหตุผลในแง่ต่าง ๆ เป็นต้นว่าในแง่ต่างประเทศหรือในแง่การทหาร หรือในแง่ที่เกี่ยวกับความสงบแล้วก็ยอมจะมีท่านรัฐมนตรีซึ่งรับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ ชี้แจงให้ทราบได้เพราะเหตุใดจึงทำเช่นนี้ แต่ถ้ามืดมีการชี้แจงแล้วท่านสมาชิกยังไม่พอใจ ก็ยอมจะยืนยันในการเลือกตั้งให้โดยไม่มีการผิดอะไร และนอกจากนั้นที่รัฐบาลได้ยื่นเรื่องมาเช่นนี้รัฐบาลไม่ใช่ไม่มีความเคารพต่อสภา ฯ หรือเห็นว่ามีการเลือกตั้งไม่ถูกต้อง หรือจำนวนสมาชิกมาประชุมน้อยไม่ครบองค์เช่นนั้นหาไม่ ได้ เป็นแต่เพียงแสดงมาให้ทราบว่า เมื่อเรื่องเกิดขึ้นเช่นนี้ และประจวบทั้งในวันเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกมาประชุมน้อย ควรจะมีสมาชิกมามาก ๆ เพราะฉะนั้นจึงสมควรที่จะให้สภา ฯ ได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ในเมื่อมีเหตุผลที่รัฐบาลได้เสนอมาเกิดขึ้น และรัฐบาลไม่สามารถจะรับสนองได้ ก็ยอม

เรื่องคืนมา

นายทวี บุญยเกตุ (สมาชิกประเภทที่ ๒) : ตามที่รัฐบาล คือ พณฯ ตรีภพ ช่างนาว่าสวัสดิ์ ไทซุคเมื่อกี้ มีการพาดพิงถึงตัวฉันที่ว่าฉันขอลอนจากการเป็น ประธานสภาผู้แทนราษฎร และไต่ถามเรื่องตอนหลังนี้ไม่เป็นความจริง ฉันขอลงว่าฉันพร้อมที่จะรับในวันที่ ๒๖ และเมื่อวันที่ ๒๗ ตอนเช้า ประมาณ ๑๑ นาฬิกาเศษ ขอประธานโทษที่จะตอกลงกล่าวความจริงกัน ท่านนายกรัฐมนตรีได้ให้คนไปเรียกฉันที่บ้านว่าต้องการพบ เมื่อฉันออกจากบ้านแล้ว ไต่สวนกับรถของพันตรีควง อภัยวงศ์ ฉันจึงโบกมือให้รถหยุด แล้วพันตรีควงก็ไปพร้อมกับฉันที่วังสวนกุหลาบ ในขณะที่เดินทางนั้น พันตรีควง อภัยวงศ์ ไต่ชี้แจงว่า เมื่อเช้านี้ คือหมายถึงวันที่ ๒๗ ตอนเช้า พันเอก ไชย ใต้ไปขอร้องให้พันตรีควงมาเกลี้ยกล่อมฉัน ขอร้องให้รับตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรเลย ซึ่งพันตรีควงไต่ชี้แจงว่าไม่สามารถจะทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากจะเป็นการเข้าใจผิดอาจจะทำให้ฉันรู้สึกไม่ดีเป็นส่วนตัว พันตรีควงจึงแจ้งกับพันเอกไชยว่า ขอให้พูดกันเองก็แล้วกัน เมื่อไปถึงวังสวนกุหลาบ ฉันก็ไต่ลงรถเข้าไปข้างในโดยพันตรีควงรออยู่ที่รถ เมื่อฉันเข้าไปถึงก็ได้มีการพูดจาปราศรัยตามฐานะเพื่อน แล้วในที่สุดท่านนายกรัฐมนตรีก็ถามว่า คุณจะลาออกเสียมิไต่หรือ ฉันก็เรียนชี้แจงท่านด้วยน้ำใสใจจริงว่า ความจริงฉันไม่ประสงค์ตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรเลย เนื่องจากฉันขาดคุณสมบัติ ทั้งวัยวุฒิ และคุณวุฒิ แต่เมื่อสภาผู้แทนราษฎร ฉันหมายถึงปวงชนชาวไทย ไต่ให้ความไว้วางใจฉัน เลือกฉันให้เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ฉันก็ไม่สามารถที่จะปฏิเสธความเจตนาดี และความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎรได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นท่านนายกรัฐมนตรีก็บอกว่าเป็นใจ เห็นความจำเป็นเหมือนกัน แต่จะหาอย่างไรไต่ เพราะอาจจะไม่เหมาะสมทั้งในเหตุการณ์ภายในและเหตุการณ์ต่างประเทศ แล้วก็ได้มีการวิสาสะกันพอสมควร ในที่สุดท่านนายกรัฐมนตรีก็ไต่กระชั้นกระຍอว่า จะลาออกเสียมิไต่หรือ ฉันไต่ชี้แจงว่าขอไต่โปรดเห็นใจ ฉันไม่เคยมักใหญ่ใต่สูง ตั้งแต่เริ่มเปลี่ยนแปลงการปกครองมาจนบัดนี้ฉันไต่เคยไม่รับคำขอร้องให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และไต่เคยให้สายสะพายแก่ฉัน ฉันไม่เอา ทั้งสองประการนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่า ฉันไม่ใช่เป็นคนมักใหญ่ใต่สูงก็ฉันไต่ประสาอะไรกับตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร ฉันคงไม่ประสงค์เป็นแน่ แต่

เมื่อตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้เลือกฉัน ฉันก็จำต้องรับ และพร้อมที่จะรับ แต่หากว่ารัฐบาลไม่ประสงค์ให้ฉันรับแล้ว ก็ขอให้เป็นการกระทำของฝ่ายรัฐบาล หากใช่เป็นการกระทำฝ่ายของฉันเองไม่ เสร็จแล้วฉันก็ลากลับ

เมื่อกลับถึงบ้านแล้ว ในตอนค่ำวันนั้นเอง พญา ประยูร ภมรมนตรี ก็ได้ไปหาฉันที่บ้าน และได้พยายามพูดจาเกลี้ยกล่อม หวังปลอบห้ชู้ เพื่อขอให้ฉันถอน โดยอ้างเหตุว่าฉันรับแล้ว ชาติอาจจะฉิบหายด้วยประการต่าง ๆ ฉันก็สงสัยว่า การที่ฉันรับตำแหน่งนี้จะนำความฉิบหายมาสู่ชาติได้อย่างไร ฉันคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้มีส่วนเป็นเจ้าของประเทศชาติ ฉันไม่มีความประสงค์ในการที่จะทำให้ชาติเกิดไม่ศิรินทร์ แต่ฉันเห็นว่าเมื่อกิจการที่ทำได้เป็นไปตามกฎหมายวิธีทางแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งฉันเป็นผู้หนึ่งในจำนวนที่เป็นผู้นำรัฐธรรมนูญมาแล้ว ก็ไม่น่าจะมีเหตุแทรกแซงในทางต่างประเทศหรือในการภายในด้วยประการใด เมื่อเป็นเช่นนี้ฉันก็ขยับกรามไม่ยอมถอน ในที่สุดพลตรีประยูร ภมรมนตรีก็บอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ตามใจ จะได้ไปขอร้องให้พันตรีดวงลาออกจากตำแหน่งรองประธาน แล้วจะได้ไปขอให้พลตรีประจวบจึงนึกมาเป็นแทน แล้วก็ขอร้องฉันว่าให้ไปประชุมบ้างก็แล้วกัน ฉันบอกวานั้นเป็นหน้าที่ของพันตรีดวงเขา ไม่ใช่หน้าที่ของฉัน แต่พลตรีประยูรจะได้ไปพบกับพันตรีดวงหรือเปล่าฉันไม่ทราบ ฉันขอเรียนความจริงให้ที่ประชุมทราบดังนี้

น.อ. ถวัลย์ ช่างนาว่าสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม :
คือที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว เราก็ก็นำพิจารณาตามเหตุผลที่ได้ชี้แจงมานี้ แต่ตามที่ฉันได้ชี้แจงไปก็ได้อธิบายตามที่ได้ทราบ แต่เพื่อเป็นการยืนยันว่าฉันไม่ได้ชี้แจงเอาเองตามชอบใจ คือท่านนายกรัฐมนตรีได้เขียนหนังสือมาเมื่อก่อนจะประชุมนี้ และได้แจ้งว่า ถ้าจะอ่านในสภาฯ ทราบก็ไม่ขัดข้อง เพราะฉะนั้นก็จะขออ่าน ขอรบกวนเวลาสักเล็กน้อย เพื่อให้เห็นว่าที่เราประชุมคณะรัฐมนตรีนั้น เราประชุมกันตั้งแต่ได้ทราบเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ฉันได้ชี้แจง และยกถ้อยความนั้นในเวลานั้นในตอนท้ายของที่ประชุม นั้น คือหาทางคิดกันว่าจะเป็นอย่างใด จึงจะให้เป็นที่เรียบร้อย และได้เขียนจดหมายเป็นทางราชการขอเชิญคุณทวีไปในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย เพื่อจะได้สอบถามให้เป็นที่ถ่องแท้ แต่ก็เป็นที่น่าเสียใจว่า คุณทวีไม่ได้ไปในวันนั้น แต่ได้รับคำสั่งแจ้งว่า

ไปเพชรบุรีหรือหัวหินเสีย คณะรัฐมนตรีก็ไม่ได้พิจารณาพร้อมกับคุณทวี นอกจากเหตุการณ์ที่โต้งแจ่มมาแล้ว ฉันขอรบกวนเวลาสักเล็กน้อย ขอความที่ท่านนายกรัฐมนตรีเขียนนามีดังนี้

บลวนสามัคคีชัย

๑ กรกฎาคม ๒๔๘๖

เรียน น.อ. ต. ขำวงนาวาสวัสดิ์

วันนี้ ฉันไปประชุมไม่ได้ เพราะติดรับรองแม่ทัพเรือญี่ปุ่น และงานที่เกี่ยวข้องทางต่างประเทศสำคัญเสีย ฉันคิดว่า ทางสภาของเราเป็นสภาคนไทย คงจะกำกับการในหน้าที่ไปเพื่อชาติไทย การจะมาทะเลาะกันในสภาคนไทยนั้น ยามสงครามถึงตัวเช่นนี้ ไม่มีทางอะไรมีผลดีเลย เรามาซัดแย้งกันเพียงใด เราก็ตกเป็นทาสแห่งแนวที่ ๕ ให้ศัตรูมากเพียงนั้น หลายวันมาแล้ว ฉันไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับสงครามเลย มายุ่งกับการเลือกประชาชนสภาอยู่เท่านั้น ขอให้คิดว่า ยามสงครามนั้นเสียเวลาไปนิดเดียว ประโยชน์อันยิ่งใหญ่ก็ตกเป็นของฝ่ายศัตรูมาก ฉันไม่สามารถแสดงราชการอันเกี่ยวข้องกับสงครามให้ใครทราบได้ เพราะเป็นภัยแก่ชาติ พูดนี้ไม่ใช่รู้อะไรเลย ไม่เชื่อลองยุ่งกันไป ผลจะเป็นอย่างไร ถ้าหากซัดแย้งกันอย่างนี้ ฉันไม่สามารถทำงานเกี่ยวกับศัตรูได้ ต้องมาทะเลาะพวกเรากันเอง ชาติจะพินภัยได้อย่างไร ถ้าไม่เชื่อฉันบ้าง ฉันก็จำเป็นต้องพูดให้ประชาชนทราบความลับ เพื่อแบ่งเบาภาระของฉันและพูดไปแล้ว ศัตรูเหล่านั้นจะได้รับการประโยชน์อย่างยิ่ง และชาติไทยจะเป็นคนรับบดขยี้ ขอให้กรุณาเห็นใจกันบ้าง ทุกวัน เราต้องทำงานกันแสนลำบากเพียงใด คนอื่นไม่เห็นแต่เห็นเพียงเราสุขสบายกันมาจนบัดนี้

ในส่วนตัว น. ทวี บุญเกิดนั้น ฉันเรียกมาพบภายหลังทางสภาลงมติให้เป็นประชาชนแล้ว น. ทวี โต้งแจ่มนึกฉันว่า ไม่อยากเป็น เพราะเกรงจะท้อไม่ได้ พอทราบว่าเป็นประชาชนสักทีนอนไม่หลับเลย นอนได้ไม่ถึง ๒ ชั่วโมง ฉันจึงถามว่าจะทำอย่างไรเล่า ก็ควรลาออกเสียซิ น. ทวี ว่าการลาออกทำไม่ได้ เพราะเกรงคนจะว่าไม่มีภูมิเสียชื่อ ขอให้ฉันหาทางให้เขาออกได้จะเป็นพระคุณยิ่ง แต่ขออย่าให้

เป็นเซาท์กันจึงรับว่าจะไปหาหรือ น.อ.ด.ช่วงนาวาสวัสดิ์ กับ พล. ต.ท. อุด
 เฑียรกุล ที่สุดทางคณะรัฐมนตรีได้ออกทางให้ตั้งได้เสนอมาให้สภาเลือกใหม่ เพราะ
 ทางฉันรับสนองไม่ได้ ฉันต้องการให้สภามั่นคง จึงอยากได้คนเคยงานนี้มาอย่างที่จะได้
 ช่วยสมาชิกให้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ขอบังคับและรัฐธรรมนูญ และฉันต้อง
 ภาวคนที่ชื่อเป็นที่รู้จักมักคุ้นแก่สังคมทั้งในวงต่างประเทศและภายใน และยังกล่าวถึง
 เวลาสงครามและกำลังจะสงบขึ้นเช่นนี้ด้วย ขอให้ดูว่าจนจะถึงหน้าแล้ง ทุกชาติเตรียม
 เปิดฉากการรบใหญ่กันยุ่งไป ฉันก็อยากจะสงบสติ เพื่อใครที่รอกองทางสงครามต่อไป
 ในทางที่ดี ยิ่งฉันกำลังเป็นแม่ทัพอำนวยการรบอยู่ด้วย มากวนกันเช่นนี้ ท่านจะไม่นึก
 สงสารทหารในกองทัพที่ประชันหน้ากับข้าศึกอยู่บ้างหรือ ฉันอำนวยการรบไม่ไค้ทหารจะ
 ซากอาหารและอาวุธกะสุน อย่างนี้จะมีเป็นการทำลายทหารของเราหรือ ควรสงสาร
 ชีวิตทหารของเราบ้าง หากจะไม่เวทนาสงสารตัวแม่ทัพ

ข้อความเหล่านี้จะอ่านในสภาให้สมาชิกได้ฟังกันก็ไม่ขัดข้อง จะไค้ทราบกันไว้

เคารพอย่างสูง

ป. พิบูลสงคราม

มี... คืบความที่ฉันได้ชี้แจงนี้ ขอแจ้งให้ทราบว่าในทางคณะรัฐมนตรีนั้น เราพิจารณา
 กันตามข้อความที่ฉันได้ชี้แจง และในที่สุดก็เห็นว่าควรจะยอมเรื่องกลับเข้ามายังสภา ฯ
 เมื่อมีเรื่องกลับเข้ามายังสภา ฯ มีสมาชิกของใจว่าไม่ถูก จะเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ
 และในทางกฎหมาย นอกจากเหตุผลที่ฉันชี้แจงแล้วก็ยอมจะแสดงความข้องใจได้ และ
 ถ้ามีการข้องใจในเหตุการณ์ภายใน หรือเหตุการณ์ภายนอก หรือในการสงครามแล้วก็
 ไค้มีรัฐมนตรีที่รับราชการในกิจการนั้น จะได้ชี้แจงให้ท่านฟัง

นายเซมชาติ บุญรัตพันธุ์ (ร้อยเอ็ด) : ฉันเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ซึ่งราษฎรได้เลือกตั้งขึ้นมาตามรัฐธรรมนูญ และได้ถือโอกาสมาสภา ฯ นี้ เป็นสภา ฯ
 ที่ทำหน้าที่แทนประเทศชาติ เป็นสภา ฯ ซึ่งทำงานเพื่อหวังดีต่อประเทศชาติ และอัน
 ไค้ไม่เป็นผู้ร้ายต่อประเทศชาติแล้ว อันนั้นเราถือว่าไม่ใช่ผู้ร้ายตามมติมหาชน ออก
 จะขัดคอมมิวนิสต์อะไร เช่นนั้น ในฐานะที่ฉันเป็นผู้แทนราษฎร ฉันไม่ไค้รับ

ทราบ และเมื่อมาถึงประเด็นที่เราถกเถียงกันมาแล้วว่า เมื่อวันที่สภา ฯ ได้ลงมติแล้วให้ตั้งประธานสภา ฯ และรองประธานสภา ฯ โดยมีสมาชิกมาครบของคณะแล้ว และได้ปฏิบัติถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา ฯ แล้ว ฉะนั้นในฐานะที่เป็นผู้รักษารัฐธรรมนูญและรักษาข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อฉันได้สอบถามไต่ความว่าทุกอย่างเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับของสภา ฯ แล้ว ฉันเห็นว่านั่นราษฎรทั้งชาติได้รับความเห็นชอบแล้วและทุกครั้งเท่าที่เราได้ปฏิบัติมาในสภานี้ยังไม่เคยมีการพลาดพลั้งอย่างใดเลย ได้เป็นไปด้วยดีในการควบคุมรัฐบาลและในการออกกฎหมายต่าง ๆ จนกระทั่งในการเลือกประธาน และรองประธานครั้งนี้ ฉันฟังรัฐมนตรีแถลงแล้วทุกครั้งที่มีเรื่องส่งกลับมานั้น ท่านเป็นผู้เดียวที่แถลง และฉันได้ชื่อว่าเป็นผู้รักษารัฐธรรมนูญคนหนึ่ง และรักษาข้อบังคับการประชุมสภาด้วย ฉันเห็นว่าเราไม่สามารถจะกลัมนิติของสภาได้ แม้แต่ชนะกันเพียงคะแนนเดียวก็ตาม นั่นเป็นนิติของสภา และเราจะมากลัมนั้นเพราะความเห็นนิตตนอยไม่ไต่ ควรจะถือວ່ານี้เป็นที่ทำการของปวงชนชาวไทย และทางการเมือง จริงอยู่ท่านนายกรัฐมนตรีได้เขียนหนังสือมาเช่นนี้ การเลือกประธานและรองประธานสภานั้น ควรจะเลือกใครนั้นเป็นเรื่องของนายกรัฐมนตรี และเชออยู่ท่านเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดจึงปะปนในเรื่องการเมือง การทหารกันไปหมด แล้วท่านเขียนหนังสือออกสภานี้ในเรื่องให้มีประธานและรองประธาน ฉันไม่อยากจะพูดอะไรหมด อยากจะพูดในเรื่องรักษาเกียรติของสภาอะไรจะมาทกให้ชาติลุ่มจม เมื่อสภา ฯ ได้ลงมติไปแล้วเช่นนี้ การอ้างถึงเรื่องตัวท่านประธานและรองประธานนั้น ฉันเห็นว่าไม่มีอะไรที่จะทำให้ชาติลุ่มจมได้ การสงครามนั้นฉันสงสัยว่าจะเป็นอย่างไร แต่ท่านนายกรัฐมนตรีท่านเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดและเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ควรจะแยกออกจากกัน ท่านนายกรัฐมนตรีก็มีหนังสือมา เคี้ยวนี้ประชาชนทั้งประเทศกำลังรอกอยวว่า ผู้แทนราษฎรของเขากำลังทำอะไรบ้าง นิติของสภา ฯ นั้นจะศักดิ์สิทธิ์แค่ไหน และท่านอย่านึกว่าการประชุมลับจะไม่มีใครรู้ รัฐธรรมนูญศักดิ์สิทธิ์เพียงใด สภากับรัฐบาลเป็นอย่างไบบ้าง ผู้แทนราษฎรทั้งหลายกลับบ้านแล้ว ไปหาประชาชนแล้วพูดอะไรเกือบไม่ออกเราจึงเห็นว่าตัวเราอาจจะไม่ได้รับเกียรติยศและรับหน้าทีอะไร ซึ่งเราไต่เข้ามาเป็นเกียรติยศ ส่วน

การที่ท่านประชาชนใหม่นี้จะถูกบีบหรืออะไรนั้น เราไม่ควรจะมากำหนดถึงกัน และเป็นอย่างที่ท่านสมาชิกเพื่อนของฉันทน์กล่าวแล้วว่า เราจะแก้ไขไม่ได้ และประชาชนจะทำอะไรไม่ได้ นอกจากจะฟังความเห็นของสภา ฯ นี้ หรือจะเอาความเห็นของท่านนายกเป็นใหญ่กว่าสภา ฯ นี้ ซึ่งเรารับกันมาตั้ง ๑๐ ปีแล้วว่า สภา ฯ นี้จะเป็นที่เทิดทูนไปตลอดชั่วลูกหลาน ท่านควรจะสร้างความดีและสร้างประวัติศาสตร์ไว้ในด้านความดีและความศักดิ์สิทธิ์อย่างไรก็ตามรัฐบาลนี้จะอยู่ต่อไปอีกไม่ได้ สัก ๓๐ - ๔๐ ปี ก็อยู่ไม่ได้ และผู้แทนราษฎรนี้จะอยู่ต่อไปอีกก็ไม่ได้ แต่ความเป็นสภาผู้แทนราษฎรและความดีของรัฐบาลนั้นจะอยู่ต่อไป ประวัติศาสตร์จะจดไว้เสมอ และจะมาทำอะไรขัดต่อความเห็นของประชาชน สภา ฯ นี้ไม่เคยพลาดเลยในการทำหน้าที่ เพราะฉะนั้นฉันอยากจะเรียนถามในฐานะเป็นผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง รู้สึกว่าควรจะช่วยกัน ไม่ใช่จะขัดกัน เราควรจะให้รัฐบาลนี้โอนอ่อนตามสภา ฯ นี้บ้าง เพราะสภา ฯ นี้ไคลงมติแล้ว การที่ท่านเขียนหนังสือมาอย่างนั้น ท่านขอให้เลือกใหม่ฉันมองไม่เห็นหลักเลยที่ท่านให้หลักอะไร มีพระมหากษัตริย์เท่านั้นที่จะทรงยับยั้ง และทรงลงพระปรมาภิไธย เพราะฉะนั้นอยากจะขอชักชวนให้สมาชิกทั้งหลายรักษาเกียรติยศของเราไว้ เราก็กู้งานเพื่อชาติเหมือนกัน เมื่อเราไคลงมติไปแล้ว และเราทำตามวิธีทางทุกอย่างโดยถูกต้องของเราแล้ว ส่วนเรื่องส่วนตัวอะไรนั้นเราไม่สามารถจะทราบได้ เราพิจารณาส่วนรวมของชาติ เราพิจารณาแล้วควรจะทราบได้ แต่บังเอิญท่านผู้เดียวได้บอกว่าจะเป็นไปได้เช่นนี้ ฉันจึงอยากจะให้ท่านสมาชิกทั้งหลาย โดยเฉพาะประเภทที่ ๑ นี้ว่าเรากำลังถูกราษฎรเห็นว่าเราไม่มีความสามารถและไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ในการที่ได้เลือกมาแล้ว ท่านกำลังไม่ได้รับเกียรติยศอะไรเลยสักนิดเดียว อย่างฉันเมื่อรับหน้าที่แล้วก็จะกลายเป็นอย่างที่เขาพูดนั้น เพราะฉะนั้นอย่างไรก็ดี มติของสภา ฯ นี้ไคลงมติไปแล้วความซอม้งคับการประชุมและไคลงมติโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญทุกอย่างแล้ว สิทธิฉันยังเป็นของพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่จะมาอ้างสงครามมาระงับสิทธิของสภา ฯ ได้ ฉันไม่เห็นว่าคุณอะไร สงครามเห็นแล้วว่าเป็นอย่างไร แค่มองหลังบ้านยังสวยงาม ไม่ใช่สงครามแท้ เพราะฉะนั้นเป็นสงครามลึกลับอะไรฉันก็ไม่ทราบ ส่วนการต่างประเทศหรืออะไรนั้น ฉันไม่ทราบ ท่านประชาชนใหม่และรองประชาชนนั้นก็เป็นผู้-

รวมมือเป็นอย่างดีแล้ว และการต่างประเทศก็เห็นว่าไม่มีอะไรเป็นที่แน่นอน นี่เป็นความเห็นส่วนตัวของฉัน แต่ฉันเห็นว่าเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแล้ว เราเป็นผู้ควบคุมรัฐบาล และควบคุมการบริหาร เมื่อเราทำแล้วสิทธิยับยั้งควรเป็นของพระมหากษัตริย์ แต่รัฐบาลนี้โกล้อมนำสิทธินี้มาใช้ เราเห็นว่าจะรักษาเกียรติของเราไว้ได้แค่ไหน เราอาจจะไม่อยู่ต่อไป เราอาจจะออกจากผู้แทนราษฎรอะไรก็ได้ แต่สภา ฯ นี้เราอาจจะให้รักษากันไว้ เราอาจจะไม่ได้อยู่ต่อไป และความดีของรัฐบาลที่ทำความดีเพียงใดนั้น ประวัติศาสตร์เท่านั้นที่จะจดความดีของท่านไว้ เราควรช่วยกันรักษาความดีของท่านไว้ เราควรช่วยกันรักษาความดีนี้ไว้เป็นอย่างดีนั้นของวิงวอนสภา ฯ นี้ขอให้เป็นไปตามที่ฉันได้เสนอ

นายเฉลา เตาลานนท์ (ตราด) : ตามที่ท่านรัฐมนตรีได้แถลงก่อนในการที่จำเป็นจะต้องมีการยับยั้งในเรื่องเลือกประธานและรองประธานสภา ฯ นั้น และได้อภิปรายถึงว่ามีความจำเป็นว่าอาจจะมีการกระทบกระเทือนในทางการทหารและทางการต่างประเทศ แต่ก่อนที่สภา ฯ จะได้ลงมติไปอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ข้าพเจ้าอยากจะฟังความคิดเห็นในด้านการทหารและมีความจำเป็นอย่างไรในการทหารและในการต่างประเทศที่จะต้องมาเปลี่ยนแปลง แต่สภา ฯ นี้เพื่อจะให้มีมติของที่ประชุมชาวสะอากและบริสุทธี เพราะฉะนั้นอยากจะฟังความเห็นในท่านรัฐบาลว่ามีความจำเป็นอย่างไรในการหาตัวประธานนั้น มีความจำเป็นอย่างไรในด้านการต่างประเทศและมีความจำเป็นอย่างไรในการทหาร

พล.ต.พิณ อมรวิสัยสรเดช (ลำปาง) : ผู้คนที่รัฐบาลส่งมาและสมาชิกได้ อภิปรายกันมากมายหลายประการ ขอมปราคาฎว่าอย่างไรดีก็อย่างไรก็ตามที่ท่านสมาชิกมีความรู้ตามรัฐธรรมนูญอยู่แจ้งชัดแล้ว แต่มติของสภา ฯ ที่เคยเสนอขึ้นไปและรัฐบาลได้ส่งกลับคืนมาให้พิจารณาใหม่ เคยมีปรากฏมาแล้ว ๒ ครั้ง ครังนี้เป็นครั้งที่ ๓ เพราะฉะนั้นเพื่อความปลอดภัยในเวลาสงครามและเพื่อความสงบทั่ว ๆ ไปและเพื่อไม่ให้เกิดการโต้แย้งขัดขวางแตกแยกกัน ข้าพเจ้าอยากจะขอให้รัฐบาลรับรองความดีของสภา ฯ ที่ส่งขึ้นไปยังรัฐบาลนั้น ขอให้กระทำเพียงเป็นครั้งที่ ๓ เท่านั้นจะได้หรือไม่ ถ้ารัฐบาลรับรองว่าจะทำครั้งนี้ครั้งเดียวในเหตุเช่นนี้แล้วละก็ ข้าพเจ้าก็ขอวิงวอน

ให้สมาชิกทั้งปวงเห็นใจรัฐบาล และผ่อนผันยินยอมเสียอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เรื่องเป็นปกติสงบ แต่แตกแยก ไม่โต้เถียงกัน เพราะเวลานี้เป็นเวลาสงคราม เราควรจะช่วยเหลือกัน ขอมแนจะติดคุกเพียงเล็กน้อยก็จำไว้ แล้วก็ยอมเสียทีหนึ่งช่วยกัน ยินยอมให้เป็นความเรียบร้อยเท่านั้น ถ้ารัฐบาลรับรองว่าต่อไปจะไม่ทำเช่นนี้อีกเป็นครั้งที่ ๔ ที่ ๕ แล้ว ก็น่าจะพร้อมกันยอมให้รัฐบาลอีกสักครั้งหนึ่ง นี่ตามความเห็นของข้าพเจ้า

นายเสกส เจทสมมา (ระยอง) : ความที่โคชุกกันมานี้เป็นการสมควรแก่เวลาแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าสมควรลงมติ

นายอรุณ ทองปรีชโชติ นายอำเภอ อิศรางกูร ณ อยุธยา รับรอง
นายจำลอง ศาวเรือง (มหาสารคาม) : เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ และสภาฯ นี้ยังไม่ได้พิจารณาให้ชาวเลย และผู้เสนอนั้นก็ไม่มีผู้รับรองแต่ถ้ามีผู้รับรองฉันก็อยากจะขอให้มีการเปิดอภิปรายต่อไป คืออยากจะพูดกันให้ชาว

ร.ท. ประจวบ มหาพันธ์ นายสงวน ณ นคร รับรอง

ประธานชั่วคราว : ฉันจะให้ลงมติ ผู้ใดเห็นว่าควรจะไปอภิปรายต่อไปขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๒๔ คน

ประธานชั่วคราว : ผู้ใดเห็นว่าควรให้ลงมติ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๒๕ คน

ประธานชั่วคราว : เพราะฉะนั้นขอให้ลงมติ

ร.ท. ประจวบ มหาพันธ์ (อุตรธานี) : มีหลักการว่าอย่างไร

ประธานชั่วคราว : ฉันได้บอกแล้ว ไม่ต้องสงสัย จะมากเรื่อง ฉันระวังหนักหนา เพราะประธานนี้ไม่มีลงมติทันทีทันใดเลย เพราะฉะนั้นขอให้ลงมติใครเห็นว่าไม่ควรจะรับคำร้องขอของรัฐบาลไว้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๒๕ คน

ประธานชั่วคราว : ผู้ใดเห็นว่าควรจะรับคำร้องขอของรัฐบาลไว้พิจารณาโปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๕๖ คน

ประธานชั่วคราว : เป็นอันว่าที่ประชุมรับคำร้องขอของรัฐบาลไว้พิจารณา
ต่อไป คือพิจารณาในการที่จะเลือกประธานและรองประธานสภา ฯ ต่อไป ฉันขอให้
ท่านสมาชิกเสนอชื่อประธานเห็นว่าใครจะเป็นผู้สมควร เป็นประธาน ก็ขอให้เสนอชื่อ
มา

นายทองอยู่ เอี่ยมบุญอิม (นนทบุรี) : ฉันขอเสนอ นายปลอด วิเชียร ณ
สงขลา

มีสมาชิกรับรอง

นายปลอด วิเชียร ณ สงขลา (สมาชิกประเภทที่ ๒) : ตามที่ท่านสมาชิก
เสนอฉัน ฉันขอขอบคุณท่านผู้เสนอและท่านที่รับรองฉันอย่างจริงใจ ในการที่ฉันได้
มีโอกาสเข้ามานั่งในสภา ฯ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๓ นั้นก็โดยที่ได้รับปากคำ
จากท่านผู้ใหญ่ซึ่งเปลี่ยนแปลงการปกครอง ขอให้ทำการตามหน้าที่ ไม่ให้เห็นแก่กลาง
แก่ยศ ฉันได้ถือคำนั้นมา เพราะฉะนั้นเมื่อได้รับตำแหน่งประธานสภา ฯ ตลอดมาและ
มีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะเห็นสภา ฯ นี้มีอยู่ อยากจะเห็นกฎหมายบริหารของรัฐ
ธรรมนูญ และระเบียบข้อบังคับของสภา ฯ อันเป็นที่ชอบธรรม ฉันจึงได้รับตำแหน่ง-
ประธานสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว รับเลือกมาแล้ว ๑๐ ครั้ง และได้ชนะมาแล้ว ๑๐ ครั้ง
และก็ได้แสดงให้เห็นว่าในการที่ฉันได้รับตำแหน่งประธานสภา ฯ มานี้มีกำหนดครบ
๘ ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่มาเมื่อเร็ว ๆ นี้ คือเมื่อวันที่ ๒๖ ได้
มีการประชุมสภาเลือกประธานสภา ฯ ฉันได้ทระนบนโหวต เมื่อแพ้แล้วฉันอยากจะ
เป็นนักการเมือง จึงไม่อยากจะขอรับตำแหน่งนี้ต่อไป เพราะถ้ารับตำแหน่งนี้ไปก็จะ
ผิดคำท่านผู้ใหญ่ คือคิดเห็นแก่เงินแก่ทอง เห็นแก่กลาง และถ้าฉันรับแล้วก็เห็นว่า
จะผิดในถ้อยคำหย่างนั้น และอนึ่งตำแหน่งประธานสภา ฯ นี้ เป็นตำแหน่งสำคัญที่สุด
ในการที่ฉันได้รับตำแหน่งนี้มา ๘ ปี ฉันได้ใช้จ่ายอย่างไร เงินที่ฉันได้มีเหลืออีกก็มาก
น้อย ฉันได้เคยปรารถนาอยู่เสมอแล้วท่านผู้ใหญ่ก็บอกว่าให้อยู่ไปและเมื่อฉันได้ออกแล้ว
ฉันก็ยินดีที่จะออก แต่ที่จะออกก็ไม่ใช่ว่าจะสัใจกับรัฐบาลหรือใคร ๆ ก็มีได้เลย เป็น
ด้วยเหตุว่าตำแหน่งประธานสภา ฯ เป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ และเป็นตำแหน่งที่สูงศักดิ์

ต้องระวังในความไว้วางใจในระหว่างสมาชิก ต้องระมัดระวังความไว้วางใจในระหว่างประชาชนและความไว้วางใจในนานาประเทศ ในสมาชิกสถานี้มีความเห็นอย่างไร ฉันไม่อยากจะพูด อาจจะถูกตีความเห็นได้หลาย ๆ และประชาชนเห็นว่าฉันแพ้คดีไปแล้ว ก็กลับเข้ามาจับอีก ก็เห็นว่าอยากได้อีก ฉันขอพูดตามความจริงว่าไม่ได้อะไรเลยในการเป็นประธานสภา ฯ ขอให้ผู้ที่เคยเอาสถิติจากฉันไปไต่ถามเจ็ดแล้ว ก็เป็นการกระทบกระเทือนต่อในส่วนตัวฉัน และตระกูลของฉัน ซึ่งได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณมาแล้วตั้ง ๑๕๐ ปีกว่า เพราะฉะนั้นถ้าคงรับตำแหน่งนี้ก็คงเสียเกียรติส่วนตัว ฉะนั้นฉันเห็นว่าจำเป็นจำใจจริง ๆ ที่จะรับไม่ได้ เพราะเหตุว่าผู้ที่ได้รับเลือกเป็นประธานก็เป็นเพื่อนของฉัน เขายังไม่ได้ถอนและยังไม่ไต่ถามออก เพราะฉะนั้นด้วยเหตุนี้ฉันจึงขอประทานโอกาสเรียนว่าจะรับไม่ได้เป็นอันขาดในเมื่อยังไม่ไต่ถามถอน

นายถวิล พึ่งมา (ชนบุรี) : ฉันขอเสนอเจ้าพระยาศรีธรรมราชิเบศร์
มีสมาชิกรับรอง

นายจิตร ณ สงขลา (สมาชิกประเภทที่ ๒) : ด้วยเหตุอย่างเดียวกันและฉันได้เคยเป็นประธานสภา ฯ มาครั้งหนึ่งแล้ว เพราะฉะนั้นขอผู้มีเกียรติทั้งหลายได้โปรดเลือกผู้อื่น และประธานคนเก่าซึ่งเป็นน้องของฉันก็ได้กล่าวโดยถูกต้องว่านายหวี บุญยเกตุ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภา ฯ ยังไม่ได้ถอนเลย เพราะฉะนั้นจะรับไม่ได้ด้วยเหตุอย่างเดียวกัน

นายเชื้อ คุปตพงษ์ประพัทธ์ (พิษณุโลก) : ฉันขอเสนอพระยาพหล ฯ

พล.โท พจน์ พหลโยธิน (สมาชิกประเภทที่ ๒) : ฉันขอถอน

นายถวิล พึ่งมา (ชนบุรี) : ฉันขอเสนอพระประจัน ฯ

พล.ค. ประจัน ประจันปัจจนึก (สมาชิกประเภทที่ ๒) : ฉันขอถอน

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ฉันยกมือแล้วก็ไม่ชี้ แล้วก็

นั่งหันหลังเสีย ฉะนั้นอยากจะเรียนให้ทราบว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก ไหน ๆ สภา ฯ ให้ลงมติไปแล้วทำให้เลือกกันใหม่ ฉะนั้นมีนิสัยว่าใหม่เป็นใหม่เก่าเป็นเก่า ถ้าเลือกกันใหม่ ใครจะเรียนรัฐบาลว่าควรจะขอความเห็นพยานนายกรัชมุนตรีเสียก่อนแล้วตกลงว่า

เราควรจะเลือกใคร แล้วมีฉันทันจะเป็นการอดเวงไป ๆ มา ๆ รัฐบาลมีนโยบาย ถ้าไม่ใคร่ใจคุณมาน ๆ แล้วจะเอาใคร เพราะฉะนั้นเพื่อความสงบเรียบร้อย ขอให้ท่านตกลงกันเสียก่อนว่ารัฐบาลต้องควรใครเป็นประธานสภา ฯ แล้วเสนอขึ้นมา สมาชิกพร้อมที่จะรับทุกอย่าง

นายจำลอง คาวเรือง (มหาสารคาม) : ฉันขอเสนอ นายทวี บุญยเกษตร มีสมาชิกรับรอง

นายทวี บุญยเกษตร (สมาชิกประเภทที่ ๒) : เนื่องจากรัฐบาลได้แสดงแล้วว่าถ้าข้าพเจ้ารับตำแหน่งประธาน อาจจะมีการเสียหายได้ ข้าพเจ้าก็ยอมเสียสละตำแหน่งที่เสนอมานี้ และข้าพเจ้าขอขอบคุณและฉันขอถอน

นายเสกส เจตสมมา (ระยอง) : ฉันขอเสนอ นายพลตรี พิน ฯ

พล. ต. พิน อมรวิสัยสร เกษ (ลำปาง) : ฉันขอถอน

ร.พ. ประจวบ มหาพันธ์ (อุตรธานี) : ฉันขอเสนอ นายพันตรีควง อภัยวงศ์

นายถวิล อุดร นายเตียง ศิริขันธ์ นายจำลอง คาวเรือง นายเชียร วิปลากร รับรอง

นายพิน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : เขาเสนอเป็นญาติที่ใกล้ชิด แล้วว่าอย่างไรกัน มีผู้รับรองครบแล้ว

พ.ต. วิลาส โอสถานนท์ (สมาชิกประเภทที่ ๒) : ก่อนที่จะลงมติในกิจการเรื่องนี้ เป็นไปอย่างไรนั้น ในฐานะที่ฉันผู้หนึ่งเป็นผู้ก่อการ และได้ทนนิ่งฟังมาเป็นเวลานานแล้วรู้สึกเสียใจและเศร้าใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้กล่าวเป็นหนักหนาว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ เป็นผู้ที่จะทองคำนี้ถึงเป็นอย่างมาก ...

ประธานชั่วคราว : เวลาเสนอผู้ที่จะเป็นประธาน ไม่ใช่เวลาที่จะอภิปราย ขอให้เสนอชื่อผู้ที่จะเป็นประธาน

พ.ต. วิลาส โอสถานนท์ (สมาชิกประเภทที่ ๒) : กำลังจะเสนอ คือว่า ก่อนที่เราจะลงมติดันใจไปนั้น ขอให้ท่านประธานจงระลึกไว้ว่า สภา ฯ นี้เป็นสภา ฯ ที่มีเกียรติสูงสุด และเป็นสภาผู้แทนราษฎร เป็นสภาของปวงชนทั้งประเทศไทยถ้าหาก

ว่าไม่มีสมาชิกไต่ขึ้นชั้นกล่าวเสนอายคอง ฯ แล้ว ถาหากว่าสภา ฯ นี้ได้รับไปโดย
ไม่มีใครกล่าวค้านใดแล้ว นั้นฉันในฐานะที่เป็นสมาชิกประเภทที่ ๒ มานาน และ
เกือบจะกล่าวได้ว่า ตั้งแต่สภา ฯ นี้ได้เริ่มอุบัติขึ้น ขอเรียนต่อประธานว่าที่หนึ่งอยู่
โดยปล่อยให้เลือกนายพันตรีคอง อภัยวงศ์ไปแล้วโดยไม่มีการอภิปรายกันแล้ว จะ
นำกลับเข้ามาอีกก็จะนำความเสื่อมเสียแก่สภา ฯ นี้เป็นอันมาก ที่ฉันไต่ขึ้นชั้นกล่าว
ขอให้ท่านได้ให้การช่วย

นายอำไพ อิศรางกูร ณ อยุธยา (สิงห์บุรี) : การตั้งประธานสภา ฯ นั้น
ข้อสำคัญที่สุด

ประธานชั่วคราว : ขอให้เสนอชื่อ

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ขอเสนอพลเรือตรี กระแส
ประวาฬะนาวิน

พ.อ.ชัย ประทีปเสน พ.อ. เทศ กิติรัตน์ นายกวดคุ้มแพร พ.ท.อำไพ
รประสูต ภิรมอง

นายจำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ฉันขอเสนอชื่อประธานใหม่
แต่ก่อนที่จะเสนอชื่อ ขอให้ท่านประธานวางหนังสือเสียก่อน คือคำสั่งเลือกประธานสภา
เสียใหม่ออกเสีย แล้วฉันจึงจะเสนอพลเรือตรีกระแส ประวาฬะนาวิน

ประธานชั่วคราว : ในหนังสือก็มีว่า ควรที่จะได้พิจารณาเรื่องนี้ใหม่ คือ
ควรที่สภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาเรื่องนี้ใหม่

นายจำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ไม่ใช่ ฉันจะอ่านให้ท่านดู-
ท่านคาไม่ค่อยจะเห็น

ร.ท. ประจวบ มหาพันธ์ (อุตรธานี) : ฉันขอเสนอให้เลื่อนการประชุม
ไป ผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

นายแก้ว สิงหะเศนทร์ นายเขียร วิบุลากร ภิรมอง

น.อ. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม :
แล้วแต่สภา ฯ ทางสภา ฯ เสนอรัฐบาลไม่ขัดข้อง

ประธานชั่วคราว : เรื่องนี้มันยาว เพราะฉะนั้นวันนี้ขอเลื่อนการประชุม
 นายจำลอง ท้าวเรือง (มหาสารคาม) : เมื่อสักครู่มีผู้เสนอชื่อ ๒ ท่าน
 แล้ว แต่ท่านประธานสภา ฯ จะไม่ลงมติก็แล้วแต่ เรื่องนี้สมาชิกขอเลื่อนการประชุม
 มีผู้รับรองไม่ถูกต้อง แล้วท่านถามรัฐบาล รัฐบาลบอกว่าแล้วแต่สภา ฯ ความจริงเป็น
 เรื่องของสภา ฯ ไม่ใช่ของท่านจะสั่งได้

ประธานชั่วคราว : ขอให้ลงมติ ใครจะคัดค้าน มีผู้ขอให้เลื่อนไป

นายแก้ว สิงหนะคเชนทร์ (พิจิตร) : ผู้คัดสุดท้ายที่เสนอต่อท่านประธานสภา
 ในขณะนี้มียุอันเดียวคือขอให้เลื่อนไป แล้วไม่มีผู้คัดค้านในมาทมิญคดีนี้เลย เมื่อไม่มีอะไร
 แล้ว ท่านประธานควรถือว่าผู้คดีนี้เป็นมติของเรา เพราะไม่มีใครคัดค้าน

ประธานชั่วคราว : เป็นการภายใน

นายแก้ว สิงหนะคเชนทร์ (พิจิตร) : การประชุมภายนอกหรือภายในต้อง
 ตามอีกครั้งหนึ่ง

นายผล แสนสระคี (ขอนแก่น) : ฉับนี้ฟังมานานแล้ว ใ้สมาชิกผู้หนึ่ง-
 เสนอขอให้เลื่อนการประชุมในเรื่องที่เราเลือกประธานและรองประธานกันอยู่ แล้ว
 ผลของการเลือกประธานและรองประธานนั้นจะได้ใคร ตามข้อบังคับการประชุม ใน
 ระหว่างที่เรากำลังนั่งประชุมพิจารณาเลือกประธานนี้ ฉับนี้สงสัยว่าเราจะเลื่อนการ-
 ประชุมไปไหนหรืออย่างไร

ประธานชั่วคราว : ใครเห็นว่าควรลงมติว่าจะเลื่อนหรือไม่เลื่อนก็ว่ากัน
 เร็ว ๆ หน่อย

พ่.อ.พาน ชาญสงคราม ชาลีจันทร์ (สมาชิกประเภทที่ ๒) : เรามา
 พิจารณากันถึงเรื่องเลือกประธานและรองประธานมาเป็นเวลานานมาแล้ว ท่าน
 นายกรัฐมนตรีและผู้บริหารทหารสูงสุด ท่านได้ปรารภว่ากิจการที่สำคัญไม่ได้ทำ-
 กัน มีแต่ทำเรื่องเลือกประธานและรองประธานเป็นการเสียเวลา และไหน ๆ ก็
 เสียเวลาแล้วก็ควรจะให้สภา ฯ ใ้มีประธานกันเสียที เคียวนี้สภา ฯ ยังไม่มีประ-
 ธาน เราเลือกกันแล้วว่าไม่เหมาะสม เลือกกันใหม่ วันนี้เราสละเวลากันแล้ว ฉับ

เห็นว่าควรจะเลือกเสียไป จะเอาใครบ้าง แล้วจะเลื่อนกันไปก็ได้ จะเอาที่คนกันแน่
ขอให้พิจารณากันโดยต้องแต่ต่อไปก่อนที่จะเลิกประชุม ใครเห็นด้วยขอได้โปรดรับรอง
มีสมาชิกรับรอง

พล.ท. พิชิต เกียรติพิชิต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม : ฉัน
ขอเสนอในนามของสมาชิก การที่เราถกเถียงกันเสียเวลานานเต็มทีแล้ว และครั้น
ถึงเวลาที่มีผู้เสนอยุติแล้ว เพราะผู้เสนอยุติเข้าใจว่าเรื่องราวจะอลเวงขึ้น จึง
ขอเสนอให้เลื่อนการประชุม ในฐานะที่ฉันเป็นสมาชิก ฉันก็รู้สึกว่าเป็นเช่นนั้น เพราะ
เสนอใครใครก็ไม่รับ บางคนก็รับ บางคนก็ไม่รับ ฉะนั้นเรามาประชุมกันใหม่ในวัน
หลัง ฉันขอเสนอในนามของสมาชิกขอให้เลื่อนไปในวันหลัง ใครเห็นด้วย ขอได้โปรด
รับรอง

มีสมาชิกรับรอง

นายจำลอง ทาวเรือง (มหาสารคาม) : เมื่อก่อนท่านสมาชิกผู้หนึ่งบอกว่า
ท่านนายกรัฐมนตรี เองก็มีวุ่นกับการเลือกประธานและรองประธานนี้เราอยากจะให้
เสร็จ ๆ ไปเสียวันนี้ และใครมีผู้เสนอพันตรีวง ๆ พันตรีวง ๆ ก็รับแล้วส่วนอีกท่าน
หนึ่งก็รับแล้ว เพราะฉะนั้นควรจะให้เสร็จกันเสียในวันนี้ เพราะเวลาของสภา ๆ ไม่
ไหวว่าจะหาถนัดใจง่าย ๆ ถ้าจะหาถนัดใจกันเสียวันนี้ และวันหลัง เหตุการณ์เปลี่ยนแปลง
อาจจะอลเวงกันอีกต่อไปก็ได้

ประธานชั่วคราว : ขอเป็นญัตติว่าจะควรเลื่อนหรือไม่ควรเลื่อน

นายพัน สุวรรณสาร (พระนครที่มีอยู่ชยา) : เห็นว่าไม่ควรเลื่อนเพราะ
เห็นว่าใครเสนอชื่อท่านผู้มีเกียรติแล้ว ถ้าหากว่าสภา ๆ จะเลือกก็คล้าย ๆ ว่าสภา ๆ
ไม่พอใจท่านผู้มีเกียรติที่ถูกเสนอ และจะเสนอใหม่หรือมันยุ่งกันไปหมด

นายผล แสนสระดี (ขอนแก่น) : ฉันขอประธานโอกาสสักเล็กน้อย คือว่า
เวลานี้เราฟังฉันอยู่ในที่นี้

ประธานชั่วคราว : เราคัดค้านกันดีกว่า

นายเลื่อน พงษ์โสภณ (พระนคร) : ความจริงฉันก็นั่งฟังตลอดเวลาแล้ว
ในญัตติสุดท้ายก็บอกว่า จะเลื่อนไปดีหรือไม่ดีนี้ต่างฝ่ายก็มีความเห็นแตกต่างกัน เฉพาะ

อย่างยิ่ง ความเห็นที่พูดกันเมื่อกี้ ฉันทลาคสักเท่าไรไม่ทราบ มีผู้ฉลาดกว่าฉัน
ส่วนใครจะอภิปราย เหตุผลว่าควรจะเลื่อนหรือไม่ฉันเห็นน้อย

ประธานชั่วคราว : ไม่เอาละ ลงมติกันเสียที

นายฉ่ำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ขอให้รักษาระเบียบการประชุมให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น จะประชุมต่อหรือจะหยุด เลือกหรือไม่เลือก ถ้าจะไม่เลือกจะหยุดก็ได้

ประธานชั่วคราว : ขอให้ลงมติ

นายประสงค์ เกษมราษฎร์ (นครราชสีมา) : ขอให้ประธานลุกจากบัลลังก์

นายฉ่ำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ลุกจากบัลลังก์เป็นที่ที่สุด
เสนอแล้วก็เลือกไม่ได้

ประธานชั่วคราว : ขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ใครเห็นว่าควรจะเลื่อนการประชุม ขอให้ไปรตยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๕๕ คน

ประธานชั่วคราว : ผู้ใดเห็นว่าไม่ควร ขอให้ไปรตยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๓๐ คน

ประธานชั่วคราว : เป็นอันว่าเลื่อนไป จะเลื่อนไปเมื่อไร

น.อ. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม :
แล้วแต่ที่ประชุม

ประธานชั่วคราว : จะเอาปกติหรือเอาพิเศษ

น.อ. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม :
รัฐบาลขอเสนอวันเสาร์เวลา ๑๔ นาฬิกา

นายฉ่ำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ขอเสนอวันศุกร์พ่วงนี้เวลา
บ่าย ๒ โมง

น.อ. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม :

ไม้ขีดของ

นายชล แสนสระดี (ชอนแก่น) : เมื่อประชุมคราวที่แล้ว ฉันได้ทราบว่า
ได้กำหนดวันประชุมแล้ว มีความจำเป็นอย่างไรจึงจะมามีกำหนดวันประชุมกันอีก
ประธานชั่วคราว : รัฐบาลไม้ขีดของ ทกลงประชุมพรุ่งนี้บ่าย ๒ โมงเป็น

พิเศษ ขอเลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๕ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

ผู้ตรวจรายงาน

ช. จันทราภัย

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์

ประจวบ มหาพันธ์

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ

บ. ชูทรัพย์

ณ. จุฑะรพ

เสกส เจตสมมา

สุภร ศรีสุชาติ

อนุสรกรณ์ พรหมประกาย

สุรินทร์ สิวลากร

พินิจ มูลศาสตร์

สุพันธ์ ชาลกันณดิษฐ์

เจาวรทัศน์ ณ ลำพูน

เล็ก จารุณี

ตรวจแล้ว ๓ พ.ค. ๔๖

จิตตะเสน ปัญจะ

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พลเรือตรี กระแส ประวาทนาวิน ทรบุษเสนี

ประธานสภาผู้แทนราษฎร